

მათემატიკა

სახელმძღვანელო

მე-2 ნაწილი

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ DÖVLƏT HİMNİ

Musiqisi *Üzeyir Hacıbəylinin,*
sözləri *Əhməd Cavadındır.*

Azərbaycan! Azərbaycan!
Ey qəhrəman övladın şanlı Vətəni!
Səndən ötrü can verməyə cümlə hazırız!
Səndən ötrü qan tökməyə cümlə qadiriz!
Üçrəngli bayrağınla məsud yaşa!

Minlərlə can qurban oldu,
Sinən hər bə meydan oldu!
Hüququndan keçən əsgər,
Hərə bir qəhrəman oldu!

Sən olasan gülüstan,
Sənə hər an can qurban!
Sənə min bir məhəbbət
Sinəmdə tutmuş məkan!

Namusunu hifz etməyə,
Bayrağını yüksəltməyə
Cümlə gənclər müştəqdir!
Şanlı Vətən! Şanlı Vətən!
Azərbaycan! Azərbaycan!

ჰეიდარ ალიევი

აზერბაიჯანელი ხალხის საერთო ეროვნული ლიდერი

მენსურ მეჭერჩემოვი
გუნაი ჰუსეინზადე
სოლმაზ აბდულლაევა
ილაჰე რუსტემოვა

მათემატიკა

სახელმძღვანელო

ზოგადსაგანმანათლებლო
დაწესებულებების
1-ელი კლასისათვის

©Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi

**Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0
International (CC BY-NC-SA 4.0)**

Bu nəşr Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International
lisenziyası (CC BY-NC-SA 4.0) ilə www.trims.edu.az
saytında əlçatandır. Bu nəşrin məzmunundan istifadə edərkən
sözügedən lisenziyanın şərtlərini qəbul etmiş olursunuz:

İstinad zamanı nəşrin müəllif(lər)inin adı göstərilməlidir.

Nəşrdən kommersiya məqsədilə istifadə qadağandır.

Tərəmə nəşrlər orijinal nəşrin lisenziya şərtlərilə yayılmalıdır.

გთხოვთ ამ გამოცემასთან დაკავშირებული
თქვენი შენიშვნები და წინადადებები გამოაგზავნოთ
trm@arti.edu.az და derslik@edu.gov.az ელექტრონულ მისამართებზე.
წინასწარ მადლობას მოგახსენებთ ჩვენთან თანამშრომლობისათვის!

მე-2 ნაწილი

7 გეომეტრიული ფიგურები

29. სამკუთხედი, წრე, კვადრატი და მართკუთხედი	6
30. სივრცითი ფიგურები	8
31. მთელი და ნახევარი	10
განმაზოგადებელი დავალებები	12

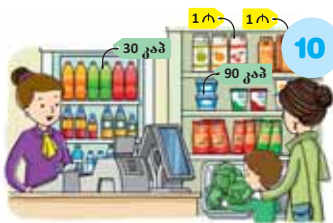
8 შეკრება (20-მდე)

32. რიცხვების შეკრება	14
33. 10-მდე შევსებით შეკრება	16
ამოცანები	18
34. შეკრების სხვა ხერხები	19
განმაზოგადებელი დავალებები	22

9 გამოკლება (20-მდე)

35. რიცხვების გამოკლება	23
36. 10-მდე შემცირებით გამოკლება	26
ამოცანები	29
37. შეკრებისა და გამოკლების კავშირი	30
ამოცანები	33
განმაზოგადებელი დავალებები	34

10 რიცხვები (100-მდე). ფული

38. 100-მდე დათვლა	36
39. ათეული და ერთეული	39
40. კაპიკი და მანათი	41
41. ვაჭრობა	43
განმაზოგადებელი დავალებები	45

11 გაზომვა

42. გრძელი და მოკლე	48
43. სანტიმეტრი	51
44. მძიმე და მსუბუქი	53
45. ტევადობა	55
ამოცანები	57
46. დღე, კვირა და თვე	58
47. საათი	61
განმაზოგადებელი დავალებები	63

ხელი	კალათაში
ბალი	●●●●●
ქერამი	●●●●●
მარწყვი	●●●●●

12 ინფორმაციების ასახვა

48. ცხრილი და პიქტოგრამა	64
ამოცანები	67
49. დიაგრამა	68
განმაზოგადებელი დავალებები	70

1-ელი კლასის განმაზოგადებელი დავალებები	72
ლექსიკონი	74
ამოცანის ამოხსნის ნიმუში	76

გამატრიული ფიგურები

მზად ვართ?

- სურათზე მოცემულ რომელ ფიგურებს იცნობთ?
- გარშემო ამ ფიგურების მსგავსი რომელი საგნები არსებობს?
- რამდენი ერთი და იმავე ფერის ფიგურაა ელხანისა და სეზინეს აგებულ კოშკებში?
- რომელ ფიგურას აფერადებს გულსუმი?

29 სამკუთხედი, წრე, კვადრეტი და მართკუთხედი

გამოკვლევა-განხილვა

თამაში “ვინ მეტს იპოვის?”

მოთამაშეთა რაოდენობა: 2

საჭიროა: 4 ბარათი, რომელზეც ახატია სამკუთხედი, წრე, კვადრეტი და მართკუთხედი.

თამაშის წესი:

1. ბარათები მაგიდაზე პირქვე დაიწყობა.
2. ერთი ბარათი გაიხსნება.
3. მოთამაშეები რიგრიგობით ამ სურათზე მოცემული ფიგურის მსგავს საგნებს ასახელებენ.
1 ქულას მიიღებს ის მოთამაშე, რომელიც მეტ საგანს დაასახელებს.
4. შემდეგ მორიგი ბარათი გაიხსნება.
გამარჯვებულია ის მოთამაშე, რომელიც მეტ ქულას მოაგროვებს.

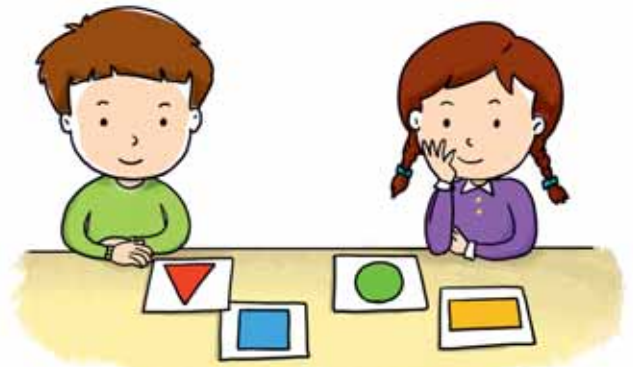
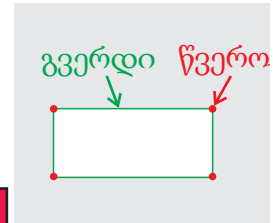
საკვანძო სიტყვები

სამკუთხედი ▲

წრე ●

კვადრეტი ■

მართკუთხედი ▭

შესწავლა

გვერდი წვერო

 სამკუთხედს 3 გვერდი და 3 წვერო აქვს.
სამკუთხედი

მართკუთხედის მოპირდაპირე გვერდები ტოლია.
მართკუთხედი

წრეს წვერო არა აქვს.
წრე

კვადრეტი არის მართკუთხედი, რომლის ყველა გვერდი ტოლია.
კვადრეტი

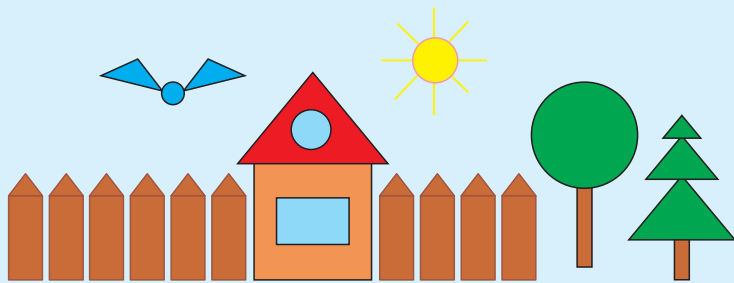
მოიფიქრე!

რამდენი წვერო და რამდენი გვერდი აქვს კვადრატს? მაშ, მართკუთხედს?

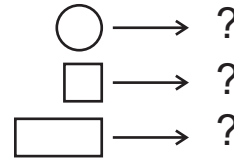

მეგზური

თითოეული ფიგურის რამდენი ცალია სურათზე?

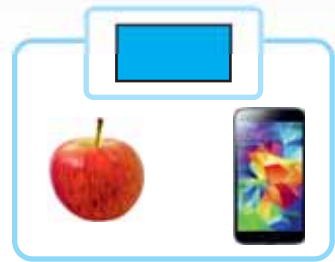
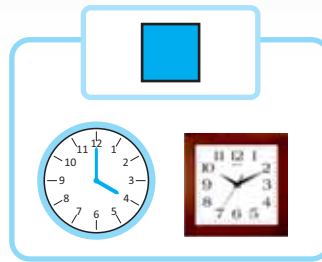
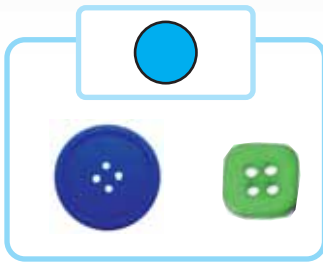

ნიმუში • $\triangle \rightarrow 16$

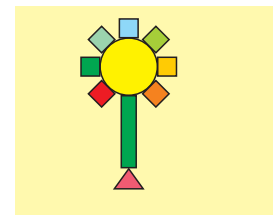
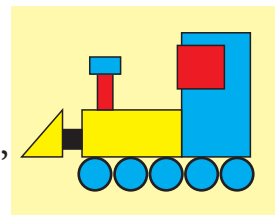
დამოუკიდებელი სამუშაო

1. განსაზღვრეთ თითოეული ფიგურის ფორმის საგანი.

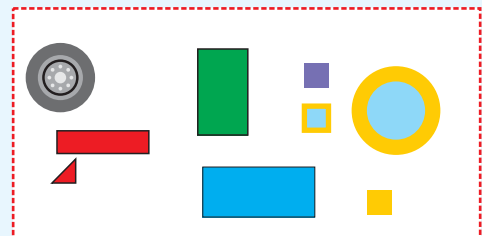
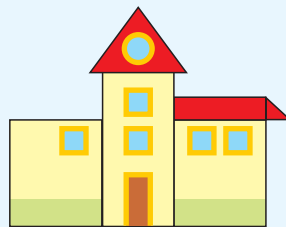
2. მაგალითის დაწერით გაეცით პასუხი კითხვებზე:

- სულ რამდენი კვადრატია ორ სურათზე?
- რამდენი წრით მეტია მარცხენა სურათზე, მარჯვენასთან შედარებით?
- რამდენით ნაკლებია წრეებთან შედარებით, ორივე სურათზე მართკუთხედები?

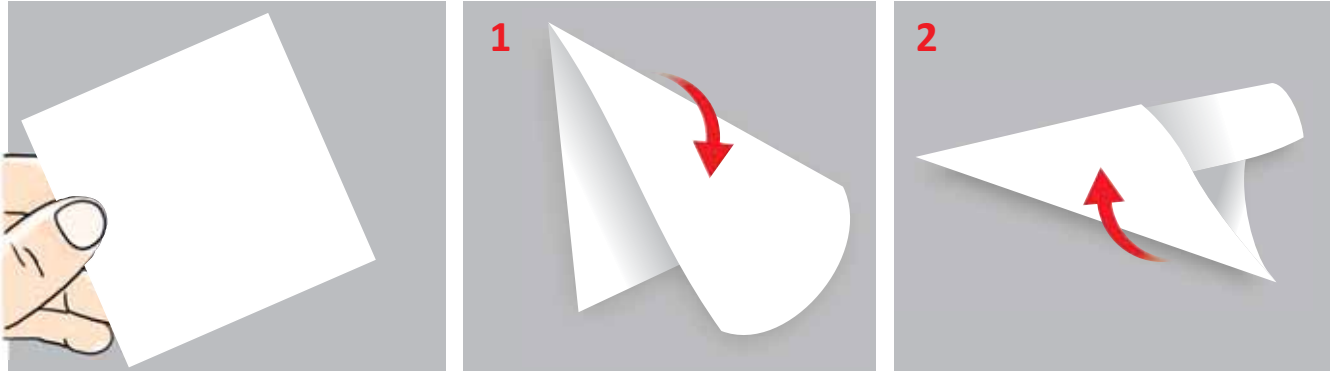
ამოცანის ამოხსნა

3. სურათების დასასრულებლად, რომელი ნაწილები შეიძლება დაემატოს ჩარჩოდან? დაასახელეთ ამ ნაწილების შესაბამისი ფიგურები.

30 სივრცითი ფიგურები

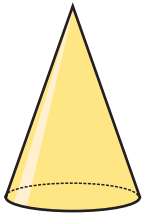
გამოკვლევა-განხილვა

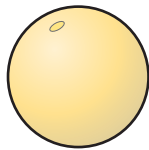
კვადრატის ფორმის ქაღალდისაგან დაამზადეთ ნიმუშის შესაბამისი ფიგურა.

- სად ხვდებით ამ ფიგურის მსგავს საგნებს?

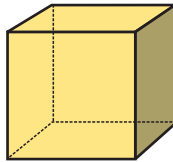
შესწავლა

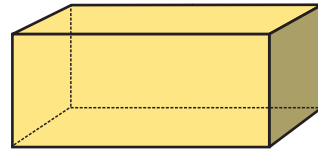
კონუსი

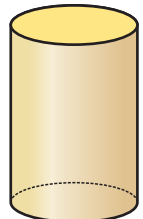
ბირთვი

კუბი

კუბოიდი

ცილინდრი

მეგზური

რომელ ფიგურებს ჰგავს საგნები ფორმის მიხედვით?

ნიმუში •

კუბოიდი

დამოუკიდებელი სამუშაო

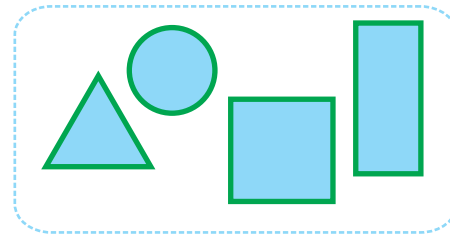
1. მოცემული საგნებიდან რომლებია კუბის ფორმის?

2. დასახელებთ გაფერადებულ უჯრებში მყოფი ფიგურები. უჩვენეთ თითოეულ რიგში ის საგნები, რომლებიც ამ ფიგურას არ შეესაბამებიან.

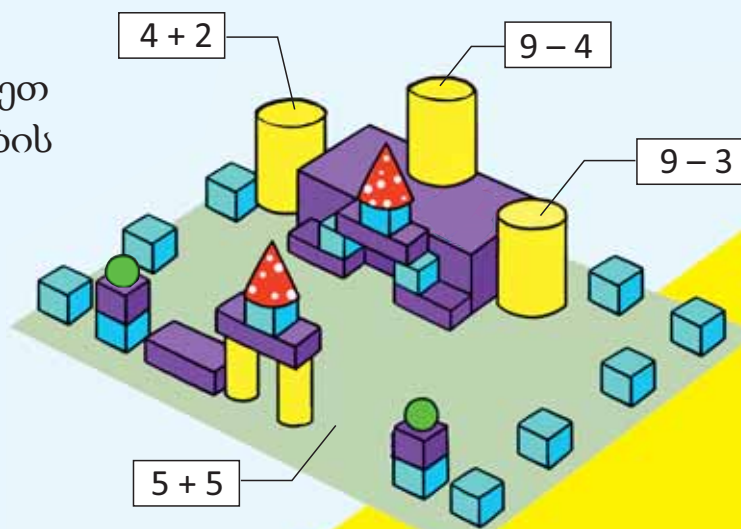

3. განსაზღვრეთ მარცხენა ფიგურებიდან თითოეულის მსგავსი მარჯვენა ფიგურებში.

ამოცანის ამოხსნა

4. რომელი ფიგურები შეიძლება დაემატოს სურათს? დასახელებთ თითოეული მაგალითის პასუხის შესაბამისნომრიანი ფიგურა.

31 მთელი და ნახევარი

გამოკვლევა-განხილვა

ანარისა და სებინეს ისე უნდათ გაინაწილონ თევზზე დადებული ტკბილეული, რომ ორივეს თანაბარი წილი შეხვდეს.

- როგორ შეძლებენ ისინი ამის გაკეთებას?

საკვანძო სიტყვები

მთელი

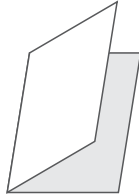
ნახევარი

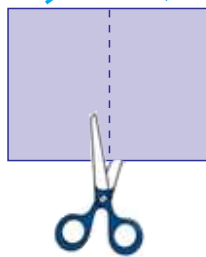
შესწავლა

ზოგიერთი საგნის ორ ტოლ ნაწილად დაყოფა შეიძლება. ეს ნაწილები მთელის ნახევარია.

მთელი

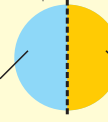

ნახევარი

• ტოლი ნაწილები

ნახევარი ნაწილი

ნახევარი ნაწილი

• არათანატოლი ნაწილები

დიდი ნაწილი

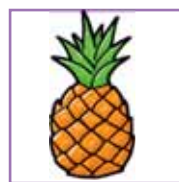

პატარა ნაწილი

მეგზური

იპოვეთ მთელი და ნახევრები.

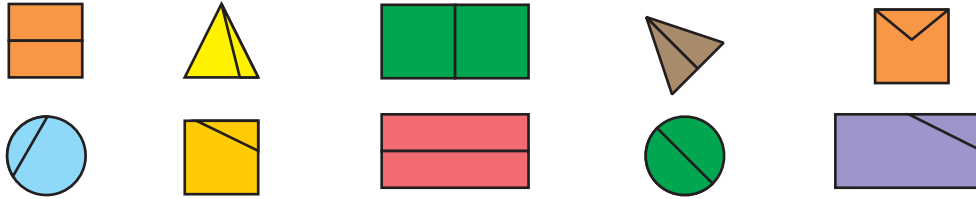
ნიმუში •

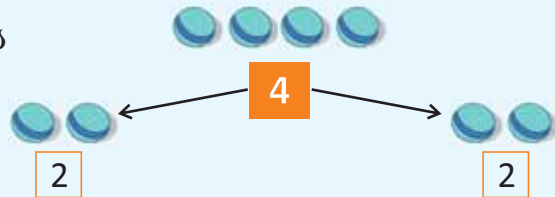

დამოუკიდებელი სამუშაო

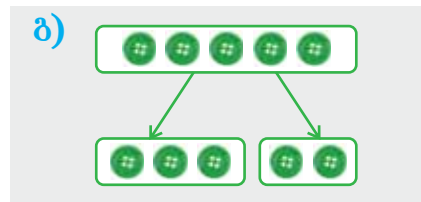
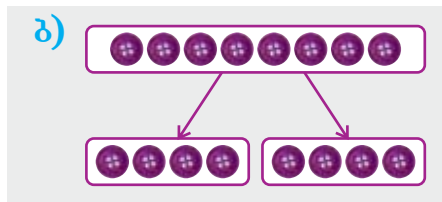
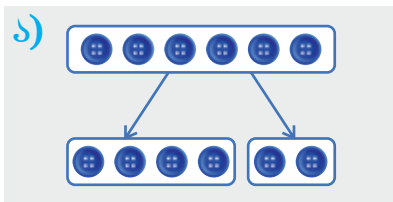
1. განსაზღვრეთ ორ ტოლ ნაწილად დაყოფილი ფიგურები.

• ზოგიერთი საგნების ჯგუფის რაოდენობით ორ ტოლ ნაწილად დაყოფა შეიძლება.

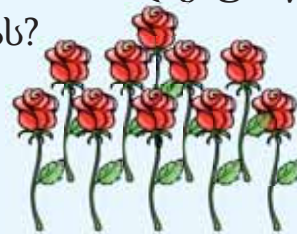

2. რომელ ჯგუფშია ღილები რაოდენობრივად ორ ტოლ ნაწილად დაყოფილი?

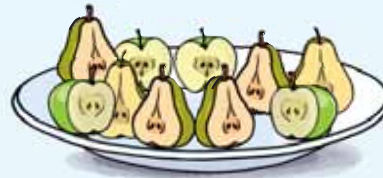

ამოცანის ამოხსნა

3. ელხანს სურს 10 ყვავილი ლალესა და სებინეს თანაბრად გაუნაწილოს. რამდენი ყვავილი შეხვდება თითოეულ გოგონას?

4. აინურამ თეფშზე მყოფი თითოეული ხილი შუაზე გაყო. თითოეული ხილის რამდენი ცალი იყო თავიდან?

5. ანარის აზრით, მართკუთხედებიდან ორი ტოლ ნაწილად დაყოფილი. თქვენ როგორ ფიქრობთ?

განმარტობადობელი დავალებები

1. სამირას დახატულ ფიგურას წვერო არა აქვს. რომელია მისი დახატული ფიგურა?

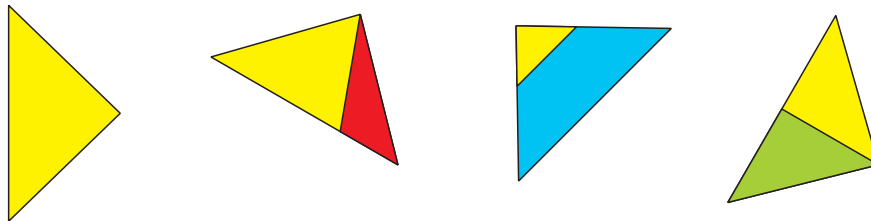
2. ლალემ დახატა ფიგურა, რომლის ყველა გვერდი ტოლია. ამ ფიგურას 4 გვერდი და 4 წვერო აქვს. ქვემოთ მოცემული ფიგურებიდან რომელი დახატა მან?

3. სებიანეს სურს გააფერადოს ფიგურა, რომელსაც ყველაზე ნაკლები წვერო აქვს. რომელ ფიგურას გააფერადებს ის?

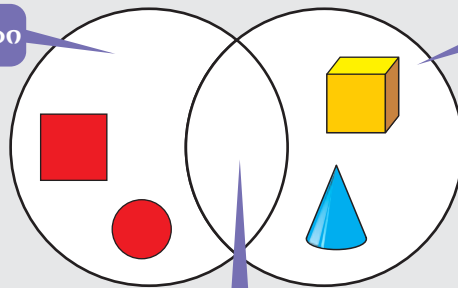
4. აინურამ სამკუთხედი დახატა და 2 ტოლ ნაწილად დაყო. ამ ნაწილებიდან ერთი ყვითლად, მეორე სხვა ფერში შეღება. რომელი სურათი დახატა აინურამ?

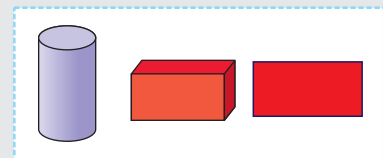
5. ფიგურები შესაბამისი ნიშნების მიხედვითაა დაჯგუფებული. რომელ ნაწილებში შეიძლება დანარჩენი ფიგურების მოთავსება?

წითელი ფერის ფიგურები

სივრცითი ფიგურები

წითელი სივრცითი ფიგურები

უპრეზა და ბამოკლეა (20-მდე)

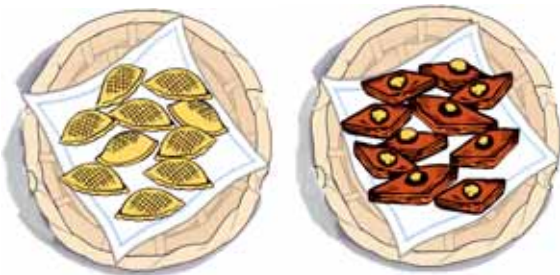

მზად ვართ?

- სულ რამდენი ბავშვია პარკში?
- თუ ქვიშის მოედანზე კიდევ ოთხი ბავშვი მოვა, რამდენი ბავშვი იქნება იქ?
- რამდენი ბავშვი დარჩება პარკში, თუ ფეხბურთის მოთამაშეები წავლენ სახლში?

32 რიცხვების შეკრება

გამოკვლევა-განხილვა

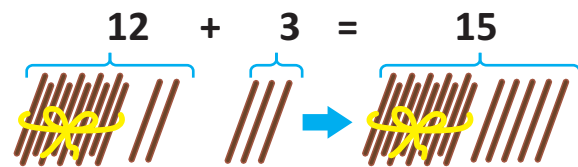

ერთ თევზზე 10 შექერბურა, მეორეზე კი 10 ფახლავაა. პირველ თევზზე 3 შექერბურა, მეორეზე კი 1 ფახლავა დაემატა.

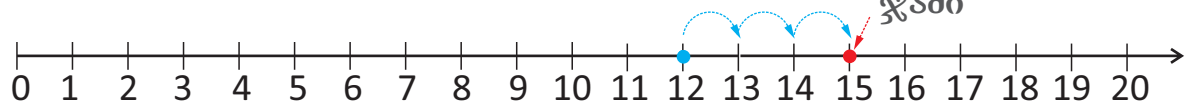
- როგორ შეიძლება გამოვთვალოთ ტკბილეულის რაოდენობა თითოეულ თევზზე?

შესწავლა

ორი რიცხვის ჯამის მოძებნისათვის შესაბამისი რაოდენობის ორი საგნის ჯგუფის ერთად დათვლა შეიძლება.

რიცხვით ღერძზე წინ დათვლით ჯამის პოვნა შეიძლება:

$$12 + 3 = 15$$

$$\begin{array}{r} 12 \\ + 3 \\ \hline 15 \end{array}$$

მოიფიქრე!

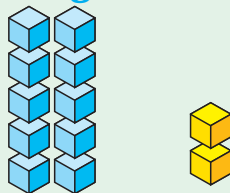

როგორ შეიძლება ვუჩვენოთ რიცხვით ღერძზე $3 + 12$ ჯამი?

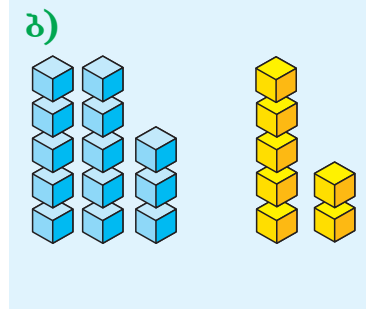
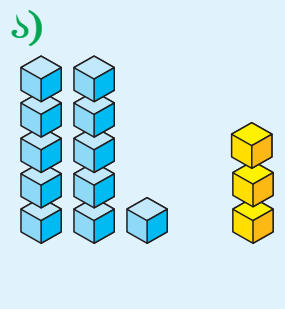
მეგზური

გამოსახულებების შესაბამისად დაწერეთ მათემატიკური გამოსახულება. ერთად დათვლით იპოვეთ ჯამი.

ნიმუში •

$$10 + 2 = 12$$

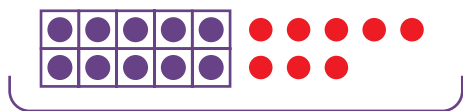

დამოუკიდებელი სამუშაო

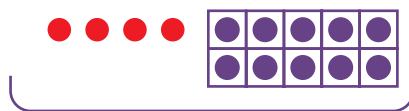
1. იპოვეთ ჯამი.

$10 + 1$

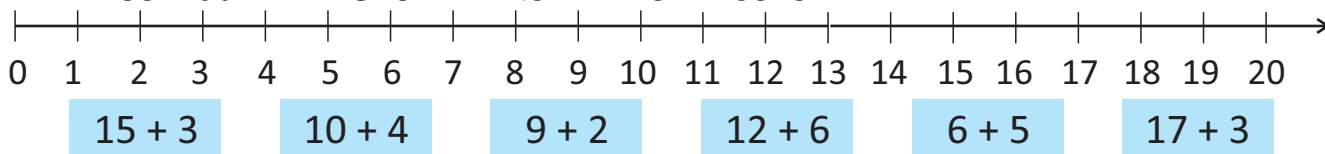

$10 + 8$

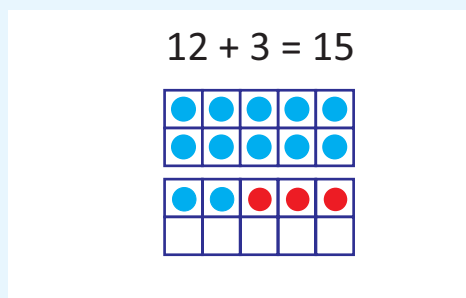
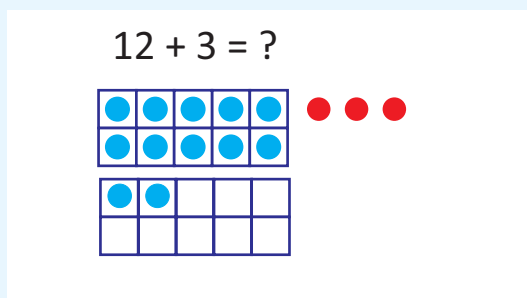

$4 + 10$

2. იპოვეთ ჯამი რიცხვითი ღერძის გამოყენებით.

- თუ შესაკრებებიდან ერთი 10-ზე მეტია, მისი ათეულად და ერთეულებად დაყოფით ჯამის პოვნა შეიძლება.

$12 + 3 = 10 + 2 + 3 \rightarrow 10 + 5 = 15 \rightarrow 12 + 3 = 15$

10   2

3. ამოხსენით მაგალითები.

$10 + 7$

$14 + 4$

$12 + 5$

$18 + 1$

$12 + 6$

$$\begin{array}{r} 15 \\ + 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 17 \\ + 2 \\ \hline \end{array}$$

$11 + 8$

$13 + 3$

$11 + 6$

$10 + 5$

$12 + 7$

ამოცანის ამოხსნა

- კალათაში 12 ვაშლი იყო. სამირამ ხიდან 4 ვაშლიც მოკრიფა და კალათაში ჩააწყო. რამდენი ვაშლი გახდა კალათაში სულ?
- ეზოში 10 ბავშვი თამაშობდა. მათ ჯერ 3, შემდეგ კი 4 ბავშვიც შეუერთდა. სულ რამდენი ბავშვია ეზოში?

33 10-მდე შევსებით შეკრება

გამოკვლევა-განხილვა

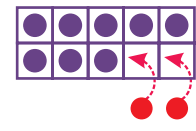
თითოეულ თაროზე 10 წიგნი ეტევა. ლალემ მაგიდაზე მყოფი წიგნები თაროებზე დააწყო. მან ჯერ ზედა თარო შეავსო, შემდეგ დანარჩენი წიგნები ქვედა თაროზე მოათავსა.

- რამდენი წიგნი აღმოჩნდა ქვედა თაროზე?

საკვანძო სიტყვები

- 10-მდე შევსება
 $8 + 2 = 10$

შესწავლა

ხშირად 10-ზე ნაკლები ორი რიცხვის ჯამი 10-ზე მეტი შეიძლება იყოს. მაგალითად, $8 + 5$. ამ შემთხვევაში დიდი შესაკრების 10-მდე შევსებით ჯამის უფრო ადვილად პოვნა შეიძლება.

$8 + 5 = ?$

რიცხვი 8
შეივსება 10-მდე:
 $8 + 2 = 10$

$8 + 5 = 8 + 2 + 3$

შემდეგ კი 10-ს
მიემატება 3:

$10 + 3 = 13$

$8 + 5 = 13$

მეგზური

იბოვით ჯამი 10-მდე შევსებით.

ნიმუში •
 $7 + 5 = ?$

$7 + 3 + 2 = 12$

ა) $8 + 4 = ?$

ბ) $9 + 8 = ?$

დამოუკიდებელი სამუშაო

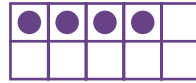
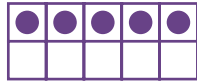
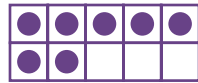
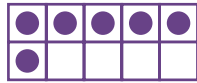
1. რა რიცხვები უნდა იყოს ცარიელ უჯრებში?

$6 + \square = 10$

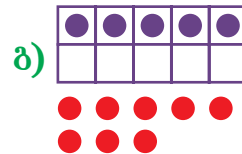
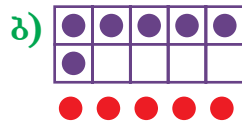
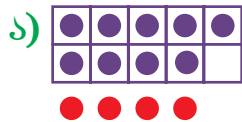
$7 + \square = 10$

$5 + \square = 10$

$4 + \square = 10$

2. იპოვეთ იისფერი და წითელი წრეების საერთო რაოდენობა 10-მდე შევსებით. დაწერეთ შესაბამისი მაგალითები.

3. იპოვეთ ჯამი 10-მდე შევსებით.

$9 + 2$

$7 + 9$

$7 + 5$

$8 + 7$

$9 + 6$

$5 + 8$

$4 + 8$

$5 + 9$

$9 + 8$

$3 + 8$

$4 + 7$

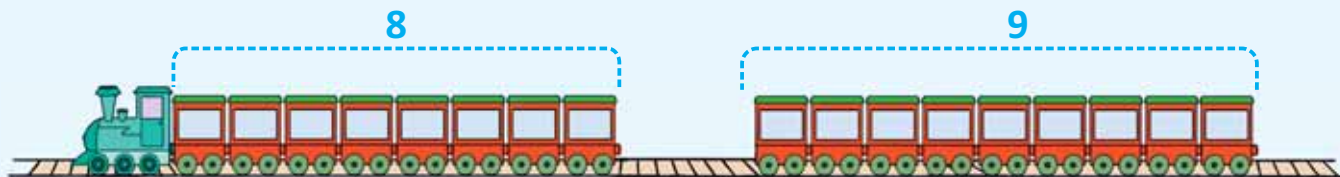
$9 + 4$

ამოცანის ამოხსნა

4. გულსუმს 5 ბუმტი ჰქონდა, ჯამბაზმა მას 9 ბუმტიც მისცა. რამდენი ბუმტი აქვს ახლა გულსუმს?

5. მატარებელში 8 ვაგონი იყო, მას 9 ვაგონიც მიაბეს. რამდენი ვაგონი გახდა მატარებელში?

6. ლალემ 8, სამირამ კი 7 ვაშლი მოწყვიტა. რამდენი ვაშლი უნდა მისცეს ლალემ სამირას, რომ სამირას ვაშლები 10 გახდეს? რამდენი ვაშლი დარჩება ლალეს?

აღოსენით ამოცანები

დაიბაბსოვრე

- ბაიარე ამოცანა
- შუაღბინე ბეგბა
- აბოსენი
- შუამოწბე

1. სამირამ 10 ბალი და 3 ჭერამი შეჭამა. სულ რამდენი ხილი შეჭამა მან?

2. მაღაზიაში შუადღემდე 12, შუადღის შემდეგ კი 5 ჩაი გაიყიდა. რამდენი ყუთი ჩაი გაიყიდა მაღაზიაში დღის განმავლობაში?

3. აინურამ 8 ყვითელი და 7 წითელი მძივისაგან სამაჯური დაამზადა. სულ რამდენი მძივია სამაჯურზე?

4. მარცხენა კალათაში 8, მარჯვენა კალათაში კი მასზე 4 ცალით მეტი ბროწეულია. რამდენი ბროწეულია მარჯვენა კალათაში?

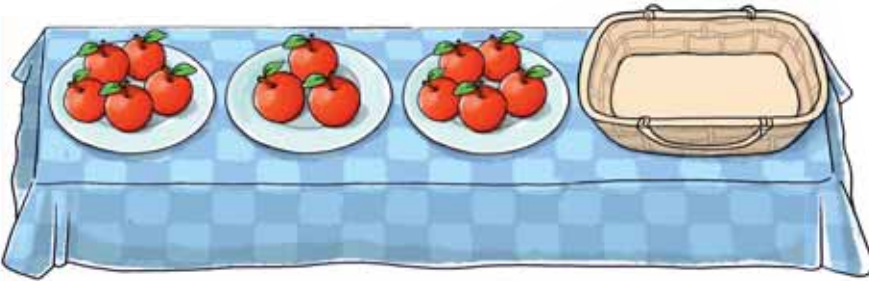
მაგიდაზე 8 სახელმძღვანელო, 5 ზღაპრებისა და 7 ცხოველების შესახებ წიგნია. წიგნის თაროზე 12 წიგნი თავსდება. ელხანი ფიქრობს, რომ სახელმძღვანელოებისა და ცხოველების შესახებ წიგნების თაროზე სრულად მოთავსება შეიძლება. თქვენი აზრით, ის სწორად ფიქრობს? რომელი წიგნების სრულად მოთავსება შეუძლია თაროზე ელხანს?

34 შეკრების სხვა ხერხები

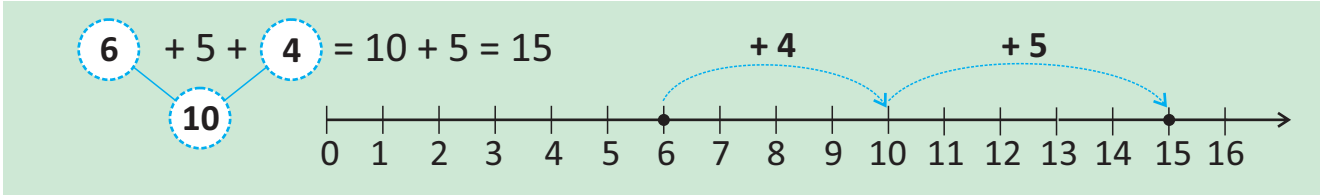
გამოკვლევა-განხილვა

თუ თეფშებზე არსებული ყველა ვაშლი კალათაში ჩაიწყობა, კალათაში სულ რამდენი ვაშლი იქნება?
 • როგორ შეიძლება ამის პოვნა, ვაშლების ერთად დათვლის გარეშე?

შესწავლა

სამი რიცხვის შეკრებისას თუ არის ისეთი ორი რიცხვი, რომლის ჯამიც 10-ია, მათი შეკრება უფრო ადვილია. შემდეგ მას შეიძლება მივუმატოთ მესამე შესაკრები.

თუ სამ შესაკრებს შორის არ არის ორი ისეთი, რომ ჯამი იყოს 10, როგორ შეიძლება ამ სამი რიცხვის ჯამის პოვნა?

მეგზური

კუბების საერთო ჯამის პოვნისათვის დაწერეთ შესაბამისი მაგალითები.

ნიმუში •

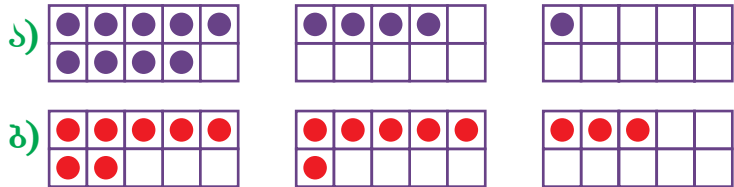
$8 + 7 + 3 = 18$

ა)

ბ)

დამოუკიდებელი სამუშაო

1. წრეების საერთო რაოდენობის პოვნისათვის დაწერეთ შესაბამისი მაგალითები.

2. იპოვეთ ჯამი.

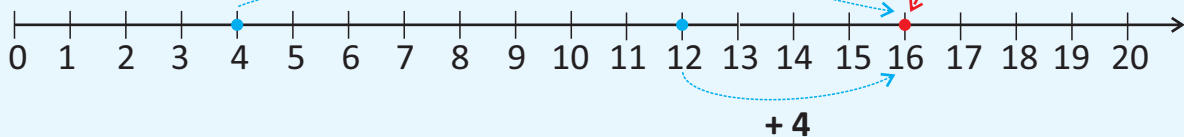
$5 + 5 + 5$	$7 + 4 + 3$	$7 + 2 + 8$	$9 + 3 + 1$	$4 + 3 + 10$
$12 + 2 + 5$	$11 + 4 + 3$	$9 + 2 + 4$	$10 + 3 + 5$	$6 + 8 + 4$

• ორი რიცხვის შეკრებისას მეტი რიცხვისათვის ნაკლები რიცხვის მიმატებით ჯამის პოვნა უფრო ადვილად შეიძლება.

$$4 + 12 = 12 + 4$$

+ 12

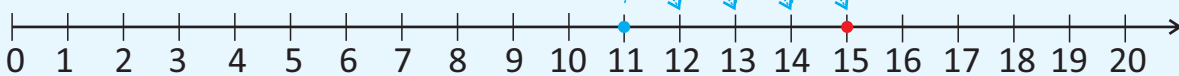
3. იპოვეთ ჯამი.

$2 + 10$	$3 + 16$	$4 + 15$	$1 + 17$	$5 + 8$	$3 + 9$
----------	----------	----------	----------	---------	---------

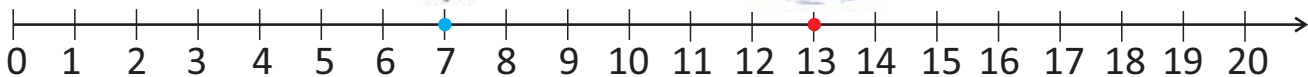
• რიცხვით ღერძზე წინ დათვლით უცნობი შესაკრების პოვნა შეიძლება.

$$11 + \square = 15$$

$$11 + 4 = 15$$

4. ბაყაყი ყოველ ჯერზე ერთი ერთეულით ხტება. რამდენი ნახტომის შემდეგ აღმოჩნდება ის ფოთოლზე? შეკრების შესახებ დაწერეთ მაგალითი.

5. რიცხვით ღერძზე წინ დათვლით იპოვეთ უცნობი შესაკრები.

$$13 + \square = 15$$

$$10 + \square = 20$$

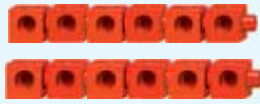
$$7 + 2 + \square = 14$$

$$6 + 4 + \square = 19$$

- ზოგჯერ რიცხვის ორმაგის გამოყენებითაც შეიძლება ჯამის გამოთვლა.

6-ის ორმაგი

$$6 + 6 = 12$$

6-ის ორმაგზე ერთით მეტი

$$6 + 6 + 1 = 13$$

6. გამოთვალეთ ზეპირად.

$5 + 5$

$5 + 6$

$5 + 7$

$7 + 7$

$7 + 8$

$7 + 9$

$8 + 8$

$8 + 9$

7. გამოთვალეთ ჯამი სხვადასხვა ხერხით.

$4 + 4 + 10$

$7 + 7 + 3$

$5 + 6 + 6$

$8 + 2 + 8$

$5 + 9 + 5$

ამოცანის ამოხსნა

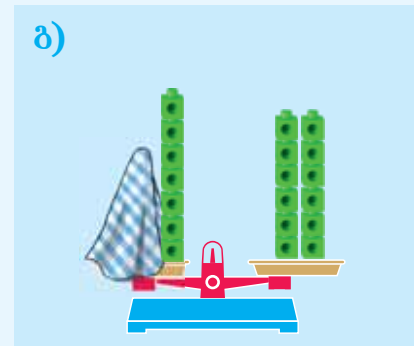
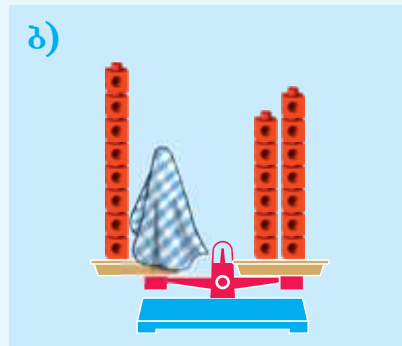
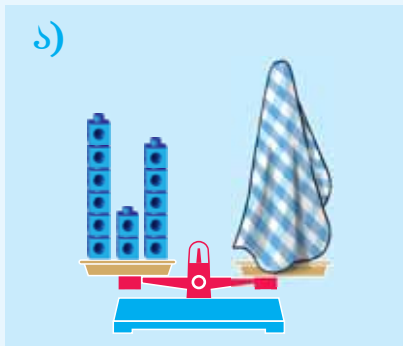
8. მოცემულ კვადრატში სტრიქონებისა და სვეტების მიხედვით ჯამი 15-ის ტოლია. იპოვეთ ცარიელ უჯრებში ჩასაწერი რიცხვები.

2	7	
9	5	
		8

9. ელხანმა პაპასთან ერთად დილით 6, შუადღისას 6, საღამოს კი 2 ხე დარგო. მათ სულ რამდენი ხე დარგეს?

10. სასწორის თევშები გაწონასწორებულია. რამდენი გაერთიანებული კუბია ნაჭრის ქვეშ? რვეულში ჩაწერეთ შესაბამისი მაგალითები.

ბანაზობადი დავალებები

1. დაწერეთ მაგალითები წერტილების საერთო რაოდენობის გამოთვლისათვის.

ა)	ბ)	გ)	დ)

2. დაწერეთ მაგალითები შეკრების მოქმედების შესახებ.

- იპოვეთ რიცხვების შვიდისა და თორმეტის ჯამი.
- იპოვეთ რვა, ორი და ექვსი რიცხვების ჯამი.
- ერთ-ერთი შესაკრები ცხრა, ჯამი კი ცამეტია. იპოვეთ მეორე შესაკრები.
- რვა რიცხვის ორმაგს მიუმატეთ ორი.

3. იპოვეთ ჯამი.

$10 + 2$	$7 + 10$	$15 + 2$	$8 + 11$	$9 + 4$	$5 + 6$
$10 + 5 + 3$	$13 + 3 + 2$	$6 + 3 + 4$	$5 + 5 + 8$	$6 + 7 + 5$	$4 + 8 + 6$

4. * ადგილას “>”, “<” და “=” ნიშნებიდან რომელი უნდა იყოს?

$11 + 2 * 7 + 5$	$9 + 6 * 8 + 8$	$10 + 7 * 14 + 3$	$5 + 6 + 3 * 17$
------------------	-----------------	-------------------	------------------

5. ერთი კვერცხების ყუთში 7, მეორეში კი ოთხი ადგილი ცარიელია. ესმერ ბების კალათაში მყოფი კვერცხებიდან, ცარიელ ადგილებში ჩაწყობის შემდეგ, 6 კვერცხი ზედმეტი დარჩა. რამდენი კვერცხი იყო კალათაში თავდაპირველად?

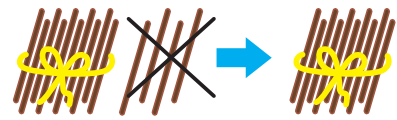
35 რიცხვების გამოკლება

გამოკვლევა-განხილვა

საკვანძო სიტყვები

- 10-მდე შემცირება

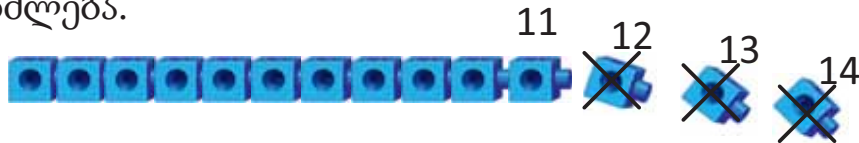
ლალემ კოშკის ასაგებად 14 კუბიდან 4 აიღო.

- როგორ შეუძლია იპოვოს ლალემ დარჩენილი კუბების რაოდენობა? უჩვენეთ რვეულში წერტილებით.

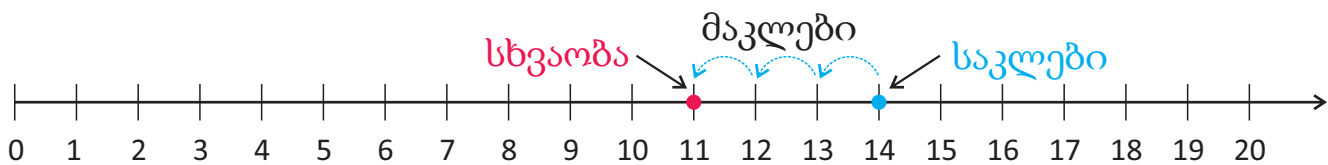
შესწავლა

გამოკლების მოქმედების შესრულება უკან დათვლითაც შეიძლება.

$14 - 3 = 11$

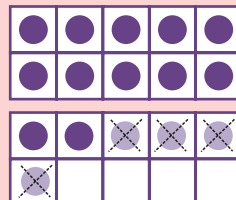
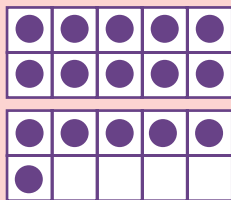
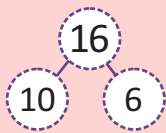

უფრო თვალსაჩინოდ უკან დათვლა შეიძლება გამოისახოს რიცხვით ღერძზე.

მაკლები საკლების ერთეულების რაოდენობაზე ნაკლები შეიძლება იყოს. მაგალითად, $16 - 4$. ამ შემთხვევაში, სხვაობის პოვნისათვის, საკლების ერთეულების რაოდენობა, მაკლების ოდენობით მცირდება. ათეულების რაოდენობა კი ისევ ისე რჩება.

$16 - 4 = ?$

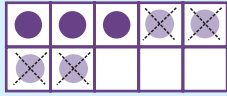
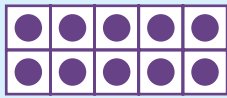
$16 - 4 = 12$

$$\begin{array}{r} 16 \\ - 4 \\ \hline 12 \end{array}$$

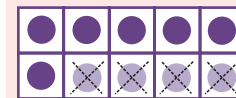
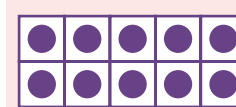
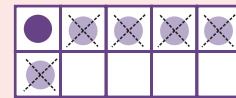
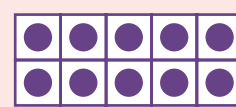
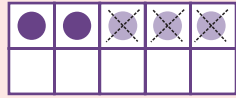
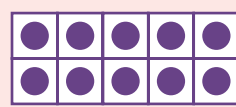
მეგზური

დაწერეთ გამოსახულებების შესაბამისი მაგალითები და ამოხსენით.

ნიმუში

$$17 - 4 = 13$$

დამოუკიდებელი სამუშაო

1. იპოვეთ სხვაობა რიცხვით ღერძზე უკან დათვლით.

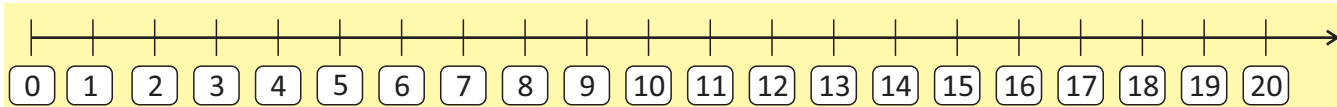
$$18 - 2$$

$$15 - 0$$

$$14 - 2$$

$$19 - 6$$

$$20 - 3$$

2. ამოხსენით მაგალითები.

$$13 - 1$$

$$15 - 2$$

$$18 - 6$$

$$\begin{array}{r} 17 \\ - 3 \\ \hline \end{array}$$

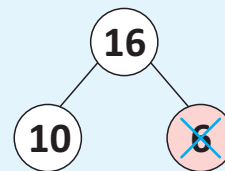
$$\begin{array}{r} 18 \\ - 5 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 15 \\ - 4 \\ \hline \end{array}$$

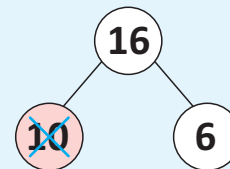
- რიცხვი 16-დან ერთეულების რაოდენობის გამოკლებისას 10 მიიღება. ეს რიცხვის 10-მდე შემცირებას ნიშნავს.

$$16 - 6 = 10$$

- რიცხვი 16-დან 10-ის გამოკლებისას მიღებული სხვაობა ერთეულების რაოდენობის ტოლი ხდება.

$$16 - 10 = 6$$

3. იპოვეთ სხვაობა.

$$15 - 5$$

$$13 - 10$$

$$12 - 2$$

$$17 - 10$$

$$18 - 8$$

$$19 - 9$$

$$11 - 1$$

$$14 - 10$$

$$16 - 6$$

$$19 - 10$$

4. დაწერეთ მოცემული რიცხვების 10-მდე შემცირების შესაბამისი მაგალითები.

13

16

14

18

19

5. მოცემული რიცხვების 10 ერთეულით შემცირებით რამდენი მიიღება? დაწერეთ შესაბამისი მაგალითები.

15

13

10

20

17

6. დაწერეთ შესაბამისი მაგალითები.

- ა) იპოვეთ რიცხვების ჩვიდმეტისა და ოთხის სხვაობა.
- ბ) საკლები - თორმეტი, მაკლებიც - თორმეტია. იპოვეთ სხვაობა.
- ბ) იპოვეთ სხვაობა, თუ საკლებია - თოთხმეტი, მაკლები კი - ოთხი.
- დ) იპოვეთ სხვაობა თუ საკლებია - თვრამეტი, მაკლებია - ათი.

ამოცანის ამოხსნა

7. ზღაპრის წიგნში 16 გვერდია. აინურამ მისი 5 გვერდი წაიკითხა. წიგნის რამდენი გვერდი დარჩა წაუკითხავი?

8. მდელოზე 18 პეპელაა. მათგან 10 გაფრინდა. რამდენიმე პეპელა დარჩა?

9. სამირას სხვადასხვა ფერის 14 ფანქარი აქვს. მან დახატული სურათი ყვითელი, მწვანე და წითელი ფანქრებით გააფერადა. რამდენი ფანქარი არ გამოუყენებია სამირას?

36 10-მდე შემცირებით გამოკლება

გამოკლება-განხილვა

შეჯიბრში 11 ცხენოსანი მონაწილეობდა, მათგან 1-მა შეჯიბრი დატოვა.

- რამდენმა ცხენოსანმა გააგრძელა შეჯიბრი? როგორ შეიძლება ამის გამოსახვა?
- რამდენი ცხენოსანი დარჩებოდა, თუ შეჯიბრს 1 კიარა, 3 ცხენოსანი დატოვებდა?

შესწავლა

ზოგჯერ, მაკლები საკლების ერთეულების რაოდენობაზე მეტი შეიძლება იყოს.

მაგალითად, $13 - 4$.

ამ შემთხვევაში, სხვაობის მოძებნა შეიძლება 10-მდე შემცირებით.

$13 - 4 = ?$

●	●	●	●	●
●	●	●	●	●
●	●	●		

➔

რიცხვი 13
10-მდე
შემცირდება:

$13 - 3 = 10$

●	●	●	●	●
●	●	●	●	●
⊗	⊗	⊗		

➔

4 ერთეულით
შემცირებისათვის
სხვაობა კიდევ ერთი
ერთეულით
შემცირდება:

$10 - 1 = 9$

●	●	●	●	●
●	●	●	●	⊗

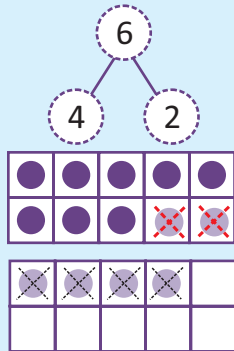
$13 - 4 = 9$

მეგზური

დაშალეთ მაკლები ნაწილებად და იპოვეთ სხვაობა 10-მდე შემცირებით.

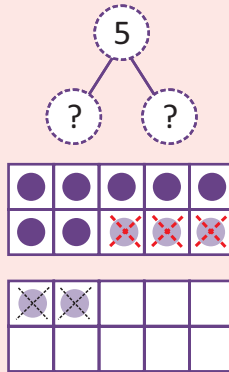
ნიმუში • $14 - 6 = ?$

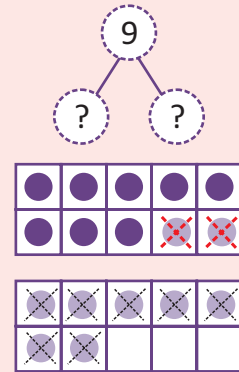
$$14 - 4 = 10$$

$$10 - 2 = 8$$

$12 - 5 = ?$

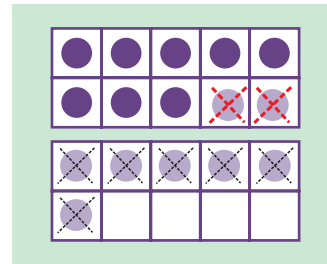
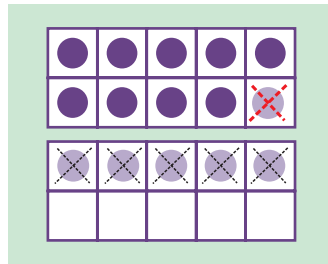
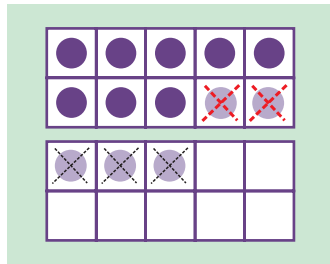

$17 - 9 = ?$

დამოუკიდებელი სამუშაო

- დაწერეთ გამოსახულებების შესაბამისი მაგალითები და იპოვეთ სხვაობა 10-მდე შემცირებით.

- იპოვეთ სხვაობა 10-მდე შემცირებით. ამისათვის განსაზღვრეთ ცარიელ უჯრებში ჩასაწერი რიცხვები.

$$12 - 4$$

$$18 - 9$$

$$15 - 8$$

$$12 - \square = 10$$

$$10 - 2 = \square$$

$$12 - 4 = \square$$

$$18 - \square = 10$$

$$10 - 1 = \square$$

$$18 - 9 = \square$$

$$15 - \square = 10$$

$$10 - 3 = \square$$

$$15 - 8 = \square$$

- ამოხსენით მაგალითები.

$$11 - 2$$

$$11 - 4$$

$$12 - 5$$

$$13 - 5$$

$$17 - 8$$

$$14 - 5$$

$$15 - 7$$

$$11 - 6$$

$$16 - 7$$

$$13 - 6$$

4. იპოვეთ უცნობი.

$$15 - \square = 7$$

$$17 - \square = 10$$

$$13 - \square = 3$$

$$11 - \square = 3$$

ამოცანის ამოხსნა

5. დაფაზე 10-მდე შემცირებით, ზოგიერთი მაგალითი შეცდომითაა ამოხსნილი. იპოვეთ შეცდომები და შეასწორეთ.

$12 - 3$	$15 - 7$	$13 - 8$
$12 - 2 = 10$	$15 - 5 = 10$	$13 - 4 = 10$
$10 - 1 = 9$	$10 - 3 = 7$	$10 - 4 = 6$
$12 - 3 = 9$	$15 - 7 = 7$	$13 - 8 = 6$

6. კლასიდან 11 მოსწავლე ჭადრაკის წრეზე დადის. მუსიკის წრეზე წამსვლელ მოსწავლეთა რაოდენობა კი მათზე 6-ით ნაკლებია. რამდენი მოსწავლე დადის მუსიკის წრეზე?

7. ღამით, სადგომზე 14 მანქანა იყო. დღისით რამდენიმე მათგანი გავიდა და 7 დარჩა. რამდენი მანქანა გავიდა სადგომიდან?

8. ანარის და 12 წლისაა. ანარი დაზე 6 წლით უმცროსია. რამდენი წლისაა ანარი?

9. ელხანამ და აინურამ თითოეულმა ერთი რიცხვი დაასახელა. ელხანის დასახელებული რიცხვი, აინურას დასახელებულ რიცხვზე 7-ერთეულით მეტია. რა რიცხვი დაასახელა აინურამ?

აოხსენით ამოცანები

დაიბადოსო

- გაიაზრე ამოცანა
- შეაღვინე გეგმა
- აოხსენი
- შეამოწმი

1. ავტობუსში 13 მგზავრი იყო. გაჩერებაზე მათგან 6 ჩამოვიდა. რამდენი მგზავრი დარჩა ავტობუსში?

2. ყუთში 8 ფანქარი თავსდება. ლალემ მაგიდიდან ფანქრების ამ ყუთში ჩაწყობა მოინდომა. რამდენი ფანქარი დარჩება მაგიდაზე ყუთის ავსების შემდეგ?

3. ბავშვებს ვაშლის კალათები აერიათ. იპოვეთ მათი კალათები.

ჩემს კალათაში 11 ვაშლია.

ჩემს კალათაში ვაშლები შენს ვაშლებზე 5-ით ნაკლებია.

4. ნოვრუზის დღესასწაულზე ბებია ესმერმა 14 კვერცი შელგა. მან თითოეულ ბავშვს თითო კვერცი მისცა და 6 კვერცი დარჩა. რამდენ ბავშვს მისცა კვერცი ბებიამ?

5. თაროზე იყო 15 ზღაპრების წიგნი, სებინემ მათგან რამდენიმე წაიკითხა. თაროზე სებინეს წაუკითხავი 9 წიგნი დარჩა. რამდენი წიგნი წაიკითხა სებინემ?

6. ელხანს 13 სათამაშო მანქანა აქვს. ეს სამირას მანქანებზე 4 ცალით მეტია. რამდენი მანქანა აქვს სამირას?

37 შეკრებისა და გამოკლების კავშირი

გამოკლება-განხილვა

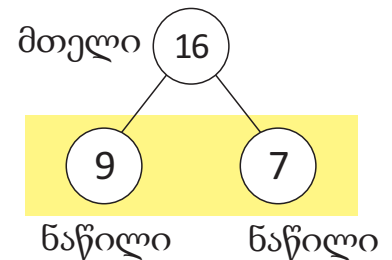
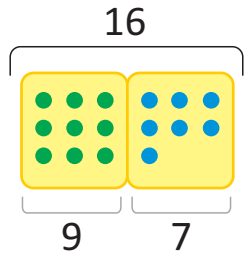

ბავშვებმა წითელი და თეთრი ყვავილების დასარგავად სულ 14 ორმო ამოთხარეს.

- თითოეული ყვავილის რამდენი ცალის დარგვა შეიძლება?
- თითოეული ყვავილის რამდენი ცალის დარგვისას იქნება მათი რაოდენობა ტოლი?

შესწავლა

რიცხვების სამეულში მთელი და მისი ნაწილები შეკრებისა და გამოკლების მოქმედებებით დაკავშირებულია ერთმანეთთან.

$9 + 7 = 16$

$7 + 9 = 16$

$16 - 9 = 7$

$16 - 7 = 9$

მეგზური

დაწერეთ მაგალითები შეკრებისა და გამოკლების კავშირის შესახებ.

ნიმუში

14

$8 + 6 = 14$
 $6 + 8 = 14$
 $14 - 8 = 6$
 $14 - 6 = 8$

12

$\square + \square = \square$
 $\square + \square = \square$
 $\square - \square = \square$
 $\square - \square = \square$

16

$\square + \square = \square$
 $\square + \square = \square$
 $\square - \square = \square$
 $\square - \square = \square$

დამოუკიდებელი სამუშაო

1. დაწერეთ მაგალითები შეკრებისა და გამოკლების კავშირის შესახებ.

15	
6	9

12	
5	7

17	
9	8

2. იპოვეთ ცარიელი უჯრების რიცხვები.

$$10 + 4 = \square$$

$$4 + \square = 14$$

$$\square - 4 = 10$$

$$14 - \square = 4$$

$$6 + \square = 13$$

$$7 + 6 = \square$$

$$\square - 6 = 7$$

$$13 - \square = 6$$

$$9 + \square = 18$$

$$\square + 9 = 18$$

$$18 - \square = 9$$

$$\square - 9 = 9$$

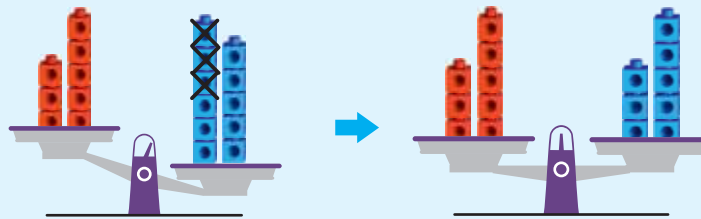
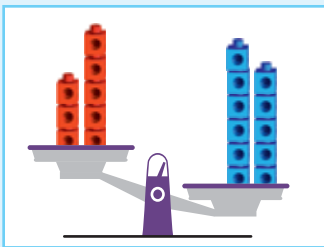
3. მოცემული რიცხვებიდან განსაზღვრე, მთელი და მისი ნაწილების შემდგენი რიცხვების სამეული. რიცხვების სამეულის გამოყენებით დაწერეთ შეკრებისა და გამოკლების შესახებ შესაბამისი მაგალითები.

ა) 7, 8, 10, 15

ბ) 5, 9, 12, 14

გ) 7, 18, 8, 10

- თუ სასწორის ორივე თევზზე ერთი და იმავე საგნის ტოლი რაოდენობა იქნება, სასწორის თევზები გაწონასწორდება.

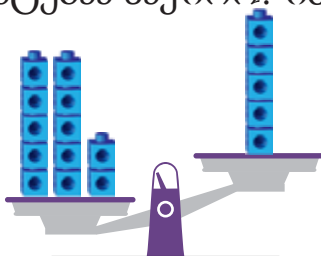
$$8 = 11 - 3$$

სასწორის მარჯვენა თევზიდან 3 კუბის აღებისას სასწორის თევზები გაწონასწორდება.

კუბების დამატებით, ამ სასწორის თევზები როგორ გათანაბრდება? დაწერეთ შესაბამისი მაგალითი.

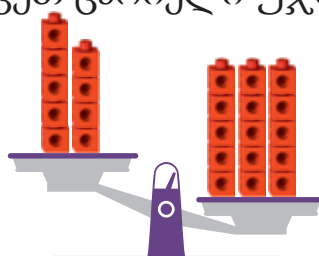
მოიფიქრე!

4. სასწორის თევზების გათანაბრებისათვის, რამდენი კუბის აღება ან დამატებაა საჭირო? იპოვეთ ცარიელი უჯრების შესაბამისი რიცხვები.

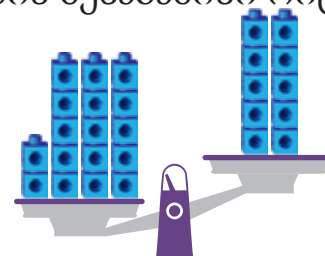
$$12 - \square = 5$$

$$12 = \square + 5$$

$$9 + \square = 15$$

$$9 = 15 - \square$$

$$17 - \square = 10$$

$$17 = \square + 10$$

ამოცანის ამოხსნა

5. ზოგიერთი მაგალითის პასუხი შეცდომითაა დაწერილი. შეასწორეთ შეცდომები. შეკრებით ან გამოკლებით შეამოწმეთ თქვენი პასუხი.

$12 + 2 = 10$
$13 - 4 = 10$
$15 - 0 = 15$
$7 + 8 = 14$
$11 + 7 = 18$

6. ლალემ ბალიდან მოკრეფილი ყვავილებიდან 7 ცალი აინურას მისცა, დანარჩენი 9 ყვავილი კი საყვავილეში ჩააწყო. რამდენი ყვავილი მოეკრიფა ლალეს?

7. დილით მაღაზიაში 15 ყუთი ჩაი იყო, შუადღემდე 7 ყუთი გაიყიდა. გამყიდველი ფიქრობდა, რომ 9 ყუთი დარჩა. სწორად ფიქრობდა ის? როგორ შეიძლება ამის შემოწმება?

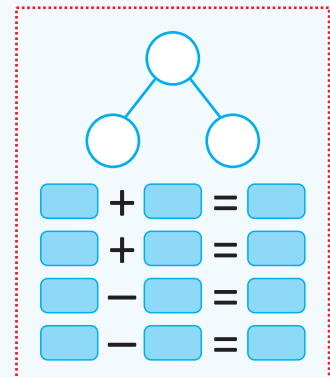
თამაში

თამაში “შეავსე რიცხვების სამეული”

მოთამაშეთა რაოდენობა: 2 ან უფრო მეტი

საჭიროა:

- სურათზე მოცემული ნიმუშის შესაბამისი ფურცლები
- “მთელი” და “ნაწილი” სიტყვებ დაწერებული ბარათები თითოეულის 10 ცალი:
  - “ნაწილი” დაწერებული 10 ბარათის უკან 1-დან 10-მდე რიცხვები იწერება.
  - “მთელი” დაწერებული 10 ბარათის უკან 11-დან 20-მდე რიცხვები იწერება.

თამაშის წესი:

1. ბარათები პირქვე დაიწყო და აირევა.
2. თითოეული მოთამაშე ერთ “მთელი” და ერთ “ნაწილი” დაწერებულ ბარათს ხსნის.
3. მოთამაშეები განსაზღვრავენ მთელის მეორე ნაწილს.
4. ქაღალდზე რიცხვების სამეულები და შესაბამისი მაგალითები იწერება. გამარჯვებულია ის მოთამაშე, ვინც სწორად და სწრაფად დაწერს.

- ბაიზრე ამოცანა
- შმაღბინე გეგმა
- ამოხსენით
- შმამოწმე

ნიმუში

ტოტზე 11 ჩიტი იჯდა.

- მათგან 3 გაფრინდა. რამდენი ჩიტი დარჩა ტოტზე?
- შემდეგ ტოტზე 4 ჩიტიც მოფრინდა. სულ რამდენი ჩიტია ბოლოს ტოტზე?

ნაბიჯი 1. რამდენი ჩიტი დარჩა ტოტზე?

$$11 - 3 = 8$$

ნაბიჯი 2. რამდენი ჩიტია ბოლოს ტოტზე?

$$8 + 4 = 12$$

პასუხი: ტოტზე საბოლოოდ არის 12 ჩიტი.

ამოხსენით ამოცანები, თითოეული ნაბიჯისათვის მაგალითის დაწერით.

1. ავტობუსში 11 მგზავრი იყო.

- პირველ გაჩერებაზე 3 მგზავრიც ამოვიდა. რამდენი მგზავრია ავტობუსში?
- მეორე გაჩერებაზე 6 მგზავრი ჩავიდა. რამდენი მგზავრი დარჩა ავტობუსში?

2. აინურამ ბალიდან 12 მსხალი მოწყვიტა, თევშზე დააწყო.

- მან აქედან 8 ცალი სამირას მისცა. რამდენი დარჩა თევშზე?
- აინურამ ბალიდან ისევ 5 მსხალი მოწყვიტა, თევშზე დაამატა. რამდენი მსხალია საბოლოოდ თევშზე?

3. სპორტულ შეჯიბრზე 15 ბავშვი გარბოდა.

- შუა გზაზე 4 ბავშვი დაიღალა, შეჯიბრს გამოეთიშა. რამდენი ბავშვი დარჩა?
- ფინიშამდე კიდევ 3-მა ბავშვმა დატოვა შეჯიბრი. რამდენმა ბავშვმა მიაღწია ფინიშამდე?

ბანაზობადი დავალებები

1. ამოხსენით მაგალითები.

$13 + 4$

$5 + 10$

$12 - 7$

$2 + 14$

18

16

$15 - 3$

$12 - 8$

$14 - 14$

$18 - 0$

$$\begin{array}{r} 18 \\ - 7 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 16 \\ - 5 \\ \hline \end{array}$$

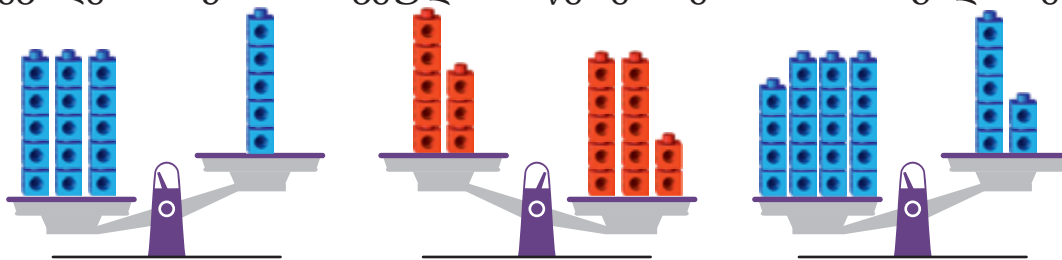
2. დაწერეთ მაგალითები შეკრებისა და გამოკლების კავშირის შესახებ.

$$\begin{array}{|c|c|} \hline 12 \\ \hline \hline \hline 3 & 9 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{|c|c|} \hline 16 \\ \hline \hline \hline 8 & 8 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{|c|c|} \hline 18 \\ \hline \hline \hline 10 & 8 \\ \hline \end{array}$$

3. სასწორის თევზების გათანაბრებისათვის, რამდენი კუბის დამატება ან კიდევ აღებაა საჭირო? რვეულში ჩაწერეთ შესაბამისი მაგალითები.

4. მაგიდის გარშემო სტუმრებისათვის 12 სკამი იყო დაწყობილი. ყველას გართობის შემდეგ 3 სკამი ცარიელი დარჩა. რამდენი სტუმარი დაბრძანდა მაგიდასთან?

5. ბავშვები ტყეში სოკოს მოსაკრევად წავიდნენ. სამირამ სებინეზე 4 სოკოთი მეტი მოკრიფა. რამდენი სოკო მოკრიფა სებინემ, თუ სამირამ მოკრიფა 12 სოკო?

6. კალათაში 17 კვერცხი იყო. პირველ კვერცხის ყუთში 4, მეორეში კი 5 ადგილი ცარიელი იყო. რამდენი კვერცხი დარჩება კალათაში ესმერ ბების მიერ კვერცხების ცარიელ ადგილებში ჩაწყობის შემდეგ?

რისხვები (100-მდე) • ფული

მზად ვართ?

- დაასახელეთ მაღაზიაში სასკოლო ნივთების ფასები.
- რამდენი 10 კაპიკიანი რვეულის შეძენა შეიძლება 20 კაპიკით?
- ელხანის დედამ 4 მანათიანი ფუნჯების კომპლექტი შეიძინა. მან გამყიდველს 10 მანათიანი მისცა. რა თანხა უნდა დაუბრუნოს გამყიდველმა?

38 100-მდე დათვლა

გამოკვლევა-განხილვა

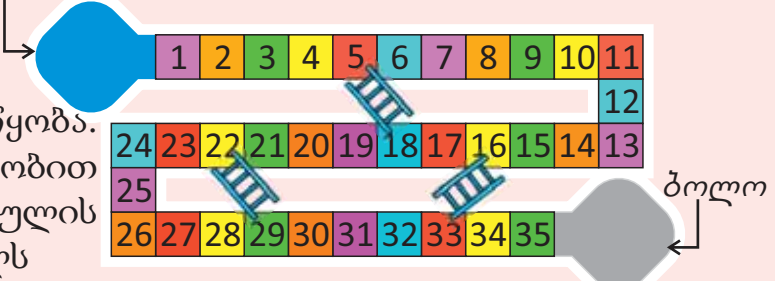
თამაში “კიბე”

მოთამაშეთა რაოდენობა: 2 ან მეტი

საჭიროა: კამათელი და ფერადი ღილები მოთამაშეთა ოდენობით

დასაწყისი

საკვანძო სიტყვები

- ასეულის ბარათი
- ოცდაერთი

თამაშის წესი:

- ღილები საწყის უჯრაში დაიწყება. თითოეული მოთამაშე რიგრიგობით კამათელს აგორებს. მოსული ქულის ოდენობით წინ ითვლის და ღილს

შესაბამის უჯრაში ჩადებს, თუ ღილი კიბის უჯრას დაემთხვევა, მას კიბის მეორე ბოლოს უჯრაში მოათავსებს. თითო მოთამაშე კამათელს 4-ჯერ აგორებს. გამარჯვებულია ის მოთამაშე, რომელიც უდიდეს რიცხვს მიაღწევს.

შესწავლა

1-დან 100-მდე რიცხვების ასეულის ბარათზე ასახვა ასე შეიძლება.

აქ რიცხვები:

- მარცხნიდან მარჯვნივ თითო-თითო,
- ზემოდან ქვემოთ კი ათ-ათობით იზრდება

მაგალითად, რიცხვ 53-ზე 1 ერთეულით ნაკლები რიცხვი 52, 1 ერთეულით მეტი 54, 10 ერთეულით ნაკლები 43, 10 ერთეულით მეტი რიცხვია 63.

		+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1		
+10	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	ათი
+10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	ოცი
+10	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	ოცდაათი
+10	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	ორმოცი
+10	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	ორმოცდაათი
+10	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	სამოცი
+10	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	სამოცდაათი
+10	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	ოთხმოცი
+10	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	ოთხმოცდაათი
+10	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	ასი

მეგზური

ასეულის ბარათის საფუძველზე განსაზღვრეთ შესაბამისი რიცხვები.

ნიმუში •

რიცხვ 27-ზე:

1-ით ნაკლები – **26**

10-ით ნაკლები – **17**

1-ით მეტი – **28**

10-ით მეტი – **37**

ა)

რიცხვ 38-ზე:

1-ით ნაკლები

10-ით ნაკლები

1-ით მეტი

10-ით მეტი

ბ)

რიცხვ 89-ზე:

1-ით მეტი

10-ით მეტი

1-ით ნაკლები

10-ით ნაკლები

დამოუკიდებელი სამუშაო

1. ქვემოთ ნაჩვენებია ასეულის ბარათის ნაწილები. იპოვეთ ცარიელ უჯრებში ჩასაწერი რიცხვები.

34	35	36	
44			47
54	55	56	

57	58	59	
67	68		70
		79	80

71			74
81		83	84
91		93	94

77	78		80
		89	
97		99	100

22			
	33		

2. ასეულის ბარათის გამოყენებით დაასახელეთ რიცხვები:

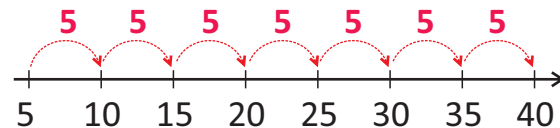
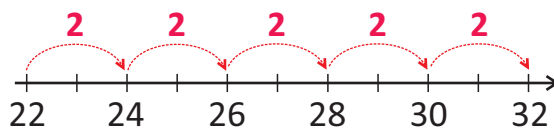
- ა) 17-ის მომდევნო ოთხი რიცხვი   ბ) 50-ის მომდევნო შვიდი რიცხვი
 ვ) 33-ის შემდეგი სამი რიცხვი   გ) 67-ის მომდევნო რიცხვი
 დ) 45-ის წინა ორი რიცხვი   დ) 33-ი ს წინა ოთხი რიცხვი

• ორ-ორად დათვლა

21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50

• ხუთ-ხუთად დათვლა

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

3. დათვალეთ ორ-ორად. სულ რამდენი ბალია?

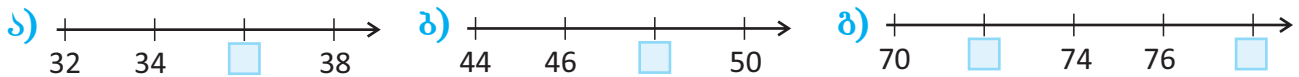
4. დათვალეთ ხუთ-ხუთად. სულ რამდენი ქულაა?

5. თითოეულ ყუთში 10 სანთელია. ათ-ათობით დათვლით იპოვეთ სანთლების საერთო რაოდენობა.

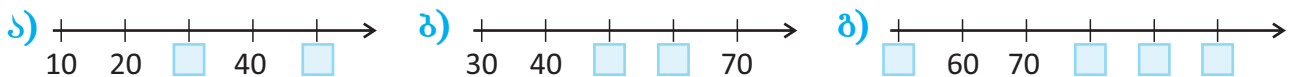
6. ორ-ორად დათვლით იპოვეთ გამოტოვებული რიცხვები.

7. ხუთ-ხუთად დათვლით იპოვეთ გამოტოვებული რიცხვები.

8. ათ-ათად დათვლით იპოვეთ გამოტოვებული რიცხვები.

ამოცანის ამოხსნა

9. სამირა ყოველ დღეს ზღაპრების წიგნის ხუთ გვერდს კითხულობს. რამდენ გვერდს წაიკითხავს ის შვიდ დღეში?

10. სეზინემ შეიძინა 4 ნამცხვრის ყუთი, თითოეულში 10 ცალით. შეძენილი ყუთები გახსნა და ნამცხვრები თევზზე მოათავსა. რამდენი ნამცხვარი არის თევზზე?

39 ათეული და ერთეული

გამოკვლევა-განხილვა

ლალემ მძივებისაგან რამდენიმე სამაჯურის დამზადება მოინდომა. 10 მძივისაგან 1 სამაჯური მზადდება.

- საკვანძო სიტყვები**
- ციფრი
  - ორნიშნა რიცხვი

- რამდენი სამაჯური შეიძლება დაამზადოს ლალემ 34 მძივისაგან?
- რამდენი მძივი დარჩება ზედმეტი?

შესწავლა

რიცხვის დასაწერად გამოიყენება ციფრები. ციფრებია შემდეგი: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

ორი ციფრით დაწერილი რიცხვები ორნიშნა რიცხვებია. ორნიშნა რიცხვებში მარჯვნიდან პირველი ციფრი ერთეულების, მეორე კი ათეულების რაოდენობას გვიჩვენებს.

მაგალითად, რიცხვ 47-ში არის 4 ათეული და 7 ერთეული.

ათეულები	ერთეულები
4	7

4 ათეული 7 ერთეული

- ორნიშნა რიცხვის პირველი ციფრი არ შეიძლება იყოს 0. მაგალითად, ჩანაწერი 03 მოიაზრება როგორც 3. ეს ერთციფრიანი რიცხვია. 30 კი ორნიშნა რიცხვია.

მეგზური

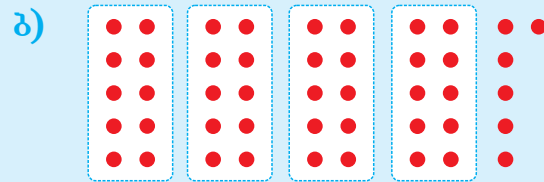
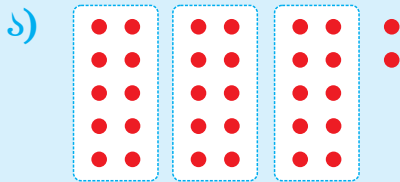
წრეების რაოდენობის შესაბამისად დაწერეთ ათეულები და ერთეულები.

ნიმუში

ათეულები	ერთეულები
2	3

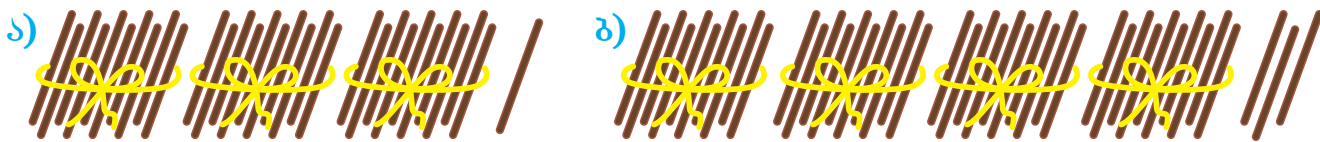
2 ათეული 3 ერთეული

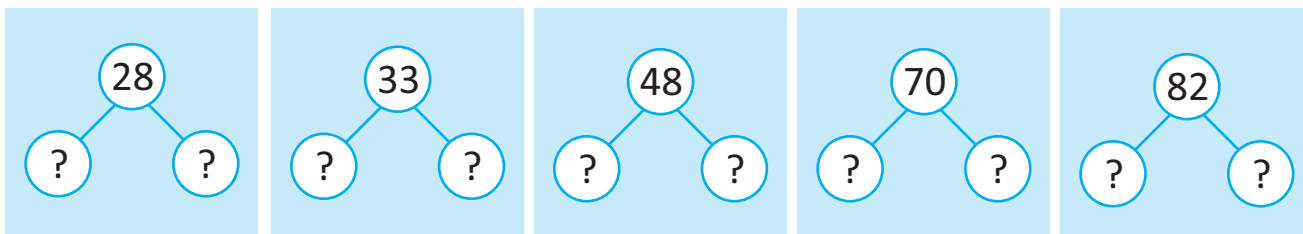

დამოუკიდებელი სამუშაო

1. ჩხირების რაოდენობის მიხედვით რვეულში ჩაწერეთ რიცხვები.

2. რიცხვები ათეულებად და ერთეულებად დაყოფით ასახეთ რიცხვების სამეულში.

3. დაწერეთ ერთი და იგივე ციფრების მქონე რამდენიმე ორნიშნა რიცხვი. აღნიშნეთ ამ რიცხვებში რამდენი ათეული და რამდენი ერთეულია.

ამოცანის ამოხსნა

4. ანარმა კვერცხები 10 ადგილიან ყუთებში მოათავსა. 3 ყუთის ავსების შემდეგ, 8 კვერცხი ზედმეტი დარჩა. რამდენი კვერცხი იყო კალათაში თავდაპირველად?

5. ორნიშნა რიცხვში 3 ერთეულია. ათეულების რაოდენობა ერთეულების რაოდენობაზე 1 ერთეულით მეტია. რა რიცხვია ეს?

6. აინურამ ჩაიფიქრა ორნიშნა რიცხვი. ამ რიცხვის ციფრების ჯამი 3-ის ტოლია. რომელი რიცხვები შეიძლება იყოს?

40 კაპიკი და მანათი

გამოკვლევა-განხილვა

სამირას სამი 5 კაპიკიანი, აინურას კი ერთი 20 კაპიკიანი აქვს.

- თქვენი აზრით, ვისი ფულია მეტი?

შესწავლა

რაიმეს შესაძენად კაპიკი და ქალაქის ფული გამოიყენება.

კაპიკები	მანათები
1 კაპიკი	1 მანათი
10 კაპიკი	50 მანათი
3 კაპიკი	5 მანათი
20 კაპიკი	100 მანათი
5 კაპიკი	10 მანათი
50 კაპიკი	200 მანათი
	20 მანათი

1 მანათი = 100კაპიკი

კაპიკი შემოკლებით "კაპ" მანათი კი "მან" სახით იწერება. მანათი ლ სიმბოლოთიც აღინიშნება. მაგალითად, $5\text{ლ} = 5$ მანათი

მეგზური

4, 8 და 11 კაპიკი 2 ცალი კაპიკით როგორ შეიძლება მივიღოთ? შეადგინეთ მაგალითები ნიმუშის მიხედვით.

ნიმუში •

4 კაპიკი

$1 \text{ კაპ} + 3 \text{ კაპ} = 4 \text{ კაპ}$

ა)

8 კაპიკი

?

?

ბ)

11 კაპიკი

?

?

დამოუკიდებელი სამუშაო

1. რამდენი კაპიკი აქვთ სამირას და ლალეს?

2. რა თანხაა თითოეულ საფულეში? დაწერეთ შესაბამისი მაგალითები.

3. რომელ საფულეშია უფრო მეტი ფული? დაწერეთ შესაბამისი მაგალითები.

• 10 კაპიკიანი ფანქრის ფულის გადახდა სხვადასხვა კაპიკებით შეიძლება.

4. "?" ნიშნის ადგილას, რომელი რიცხვები უნდა იყოს?

ა) ერთად ერთი მანათიანის ტოლია.

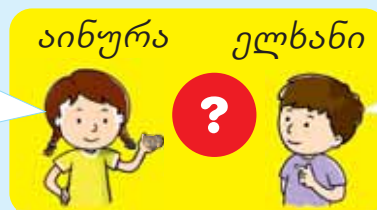
ბ) კაპიკიანები ერთად ერთი კაპიკიანის ტოლია.

ამოცანის ამოხსნა

5. სამირამ 16 მანათი ქალაქის ფული შეაგროვა. აქედან ერთი 5 მანათიანია. რამდენ მანათიანები შეიძლება იყოს სამირას დანარჩენი ფული?

6. რომელი ბავშვის მოსაზრებაა სწორი?

მე მაქვს სამი ხურდა ფული. მათი ჯამი 17 კაპიკია.

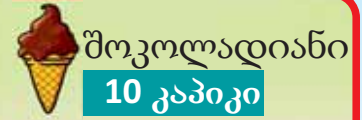

სამი ცალი ხურდა ფულით 17 კაპიკი არ მიიღება.

41 ვაჭრობა

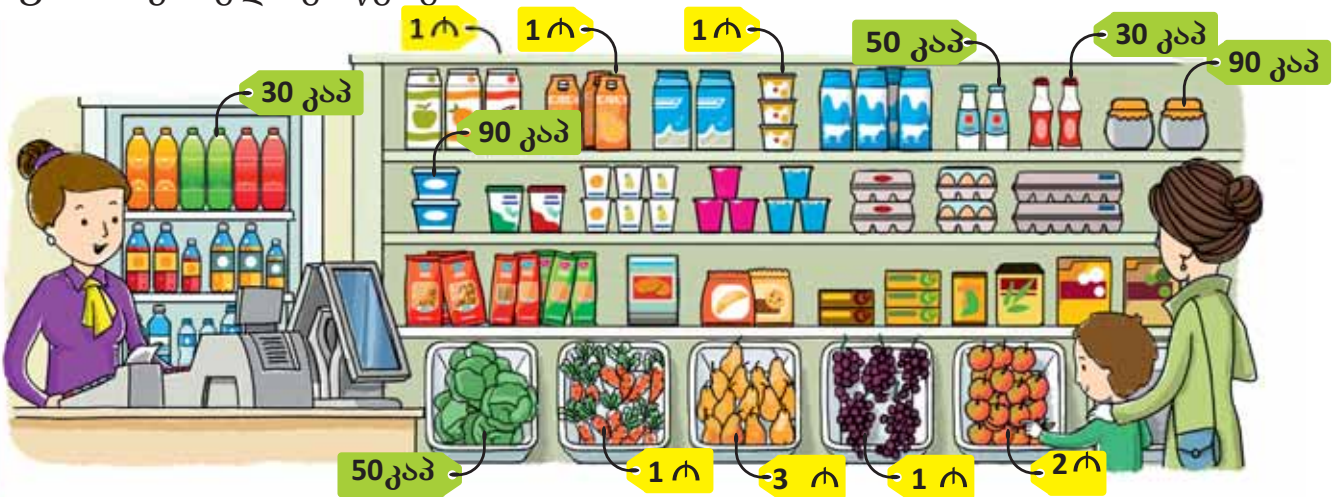
გამოკვლევა-განხილვა

• სამირასა და აინურას თითოეულისათვის თითო ნაყინის შეძენა სურთ. რომელი ნაყინის შესაძენად ეყოფათ მათ საფულეში არსებული ფული?

შესწავლა

საქონლის შესაძენად მისი ფასის გადახდაა საჭირო. როგორც წესი, ეს ფასი საქონელზე იწერება.

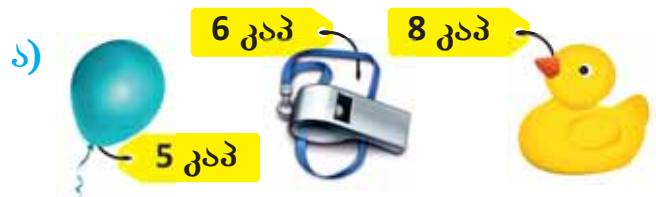
მეგზური

სულ რა თანხის გადახდაა საჭირო სათამაშოების შესაძენად?

ნიმუში •

$$11 \text{ კაპიკი} + 7 \text{ კაპიკი} = 18 \text{ კაპიკი}$$

დამოუკიდებელი სამუშაო

1. ერთი ვაშლი 6 კაპიკად, ერთი მსხალი 7 კაპიკადაა. რა თანხის გადახდაა საჭირო 1 მსხალისა და 2 ვაშლისათვის?

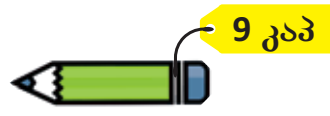
- თუ გადახდილი ფული საქონლის ფასზე მეტი იქნება, ფულიდან საქონლის ფასი გამოაკლდება, დანარჩენი ფული უკან ბრუნდება.

$$10 \text{ კაპ} - 7 \text{ კაპ} = 3 \text{ კაპ}$$

გადახდილი ფული   საქონლის ფასი   დანარჩენი ფული

2. საფულეში მყოფი ფულით თუ ამათგან ერთ-ერთს შეიძენთ, რა თანხა დაგიბრუნდებათ?

ამოცანის ამოხსნა

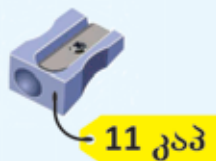
3. ელხანმა შეგროვებული 6 მანათი დედას მისცა. დედამ მას 19 მანათიანი სპორტული ფეხსაცმელი შეუძინა. რამდენი მანათი დაამატა დედამ ელხანის თანხაზე?

4. სამირას, ანარსა და სეზინეს წიგნის შეძენა სურდათ. სამირას და ანარს, თითოეულს 3 მანათი ჰქონდა. რა თანხა უნდა დაუმატოს სეზინემ 8 მანათი ფასის მქონე წიგნის შესაძენად?

5. ლალემ 16 კაპიკად 2 სასკოლო ნივთი შეიძინა.
- მან გამყიდველს 20 კაპიკი მისცა. რა თანხა უნდა დაუბრუნოს მას გამყიდველმა?
  - რომელი ნივთების შეძენა შეეძლო მას?

განსაზოგადებელი დავალებები

1. ქვემოთ ასეულის ბარათის ნაწილებია ნაჩვენები. იპოვეთ ცარიელი უჯრების რიცხვები.

ა)

51	52	53		55
61		63		65
71	72		74	
		83	84	

ბ)

21	22	23		25
	32		34	35
41			44	
	52	53		55

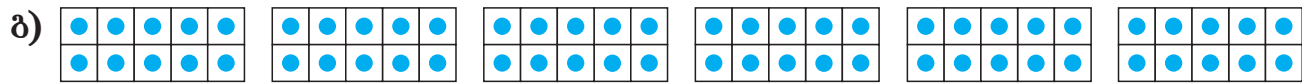
გ)

41	42		44	45
51		53		
61		63	64	
	72			75

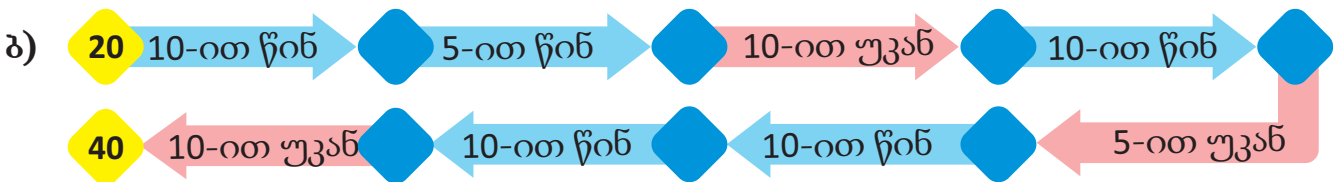
დ)

66	67		69	70
	77		79	
86		88		90
96	97	98		100

2. დათვალეთ ორ-ორად, ხუთ-ხუთად და ათ-ათად.

3. რიცხვითი ღერძის გამოყენებით განსაზღვრეთ ცარიელი უჯრების რიცხვები.

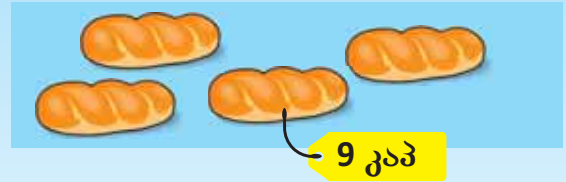
4. ლალემ 30-დან დაწყებული წინ ხუთ-ხუთობით დაითვალა. ის გაჩერდა რიცხვი 54-ზე. თქვენი აზრით, ლალემ სწორად დაითვალა? განმარტეთ.

5. დაბადების დღეზე რამდენიმე ყუთი კექსი შეიძინეს. თითოეულ ყუთში 10 კექსია. მოსულ ბავშვებს 2 სრული ყუთი და კიდევ 3 ცალი კექსი დაურიგდათ. თითოეულ ბავშვს 1 კექსი მისცეს. რამდენი ბავშვი იყო მოსული დაბადების დღეზე?

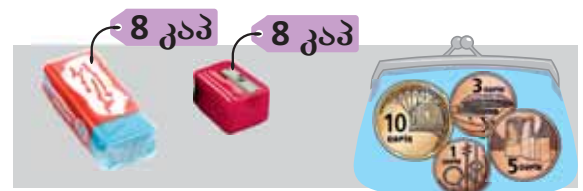
6. სამირამ და ელხანმა თითო ნამცხვარი შეიძინეს. რა თანხა გადაიხადეს მათ ერთად?

7. ანარს, ლალესა და სეზინეს აინურას დაბადების დღეზე ტორტის შექმნა სურდათ. თითოეულ მათგანს 6 მანათი ჰქონდა. თაფლიანი ტორტი 17 მანათი, ხილიანი 18 მანათი, შოკოლადიანი კი 20 მანათია. რომელი ტორტების შესაქმნად ჰყოფნით მათ ფული?

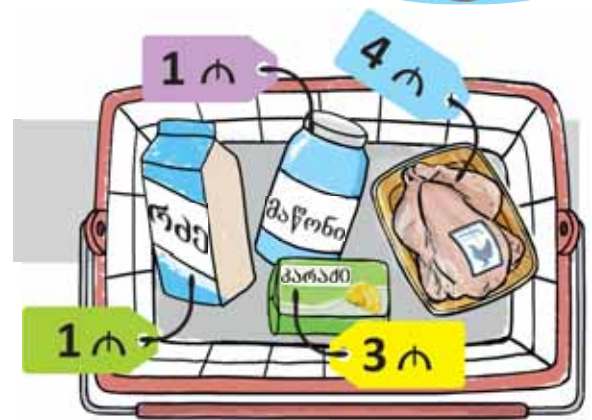

8. ლალემ თითოეული 8 კაპიკად საშლელი და ფანქრის სათლელი შეიძინა. მას ამ თანხის საფულეში არსებული რომელი კაპიკებით გადახდა შეუძლია?

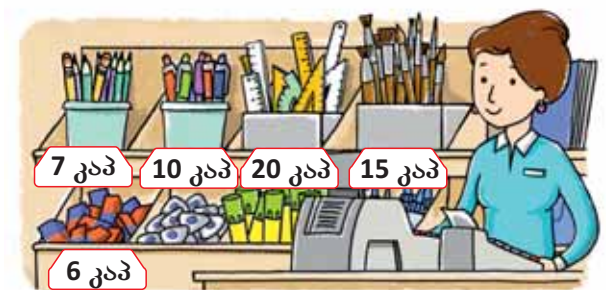
9. ლალეს დედამ სურათზე ნაჩვენები სურსათი შეიძინა.

- რისი ტოლია სურსათის საერთო ფასი?
- მან გამყიდველს 20 მანათი მისცა. რა თანხა უნდა დაუბრუნოს გამყიდველმა?

10. სამირას თითო 7კაპიკიანი 2 ფანქრის შექმნა სურდა.

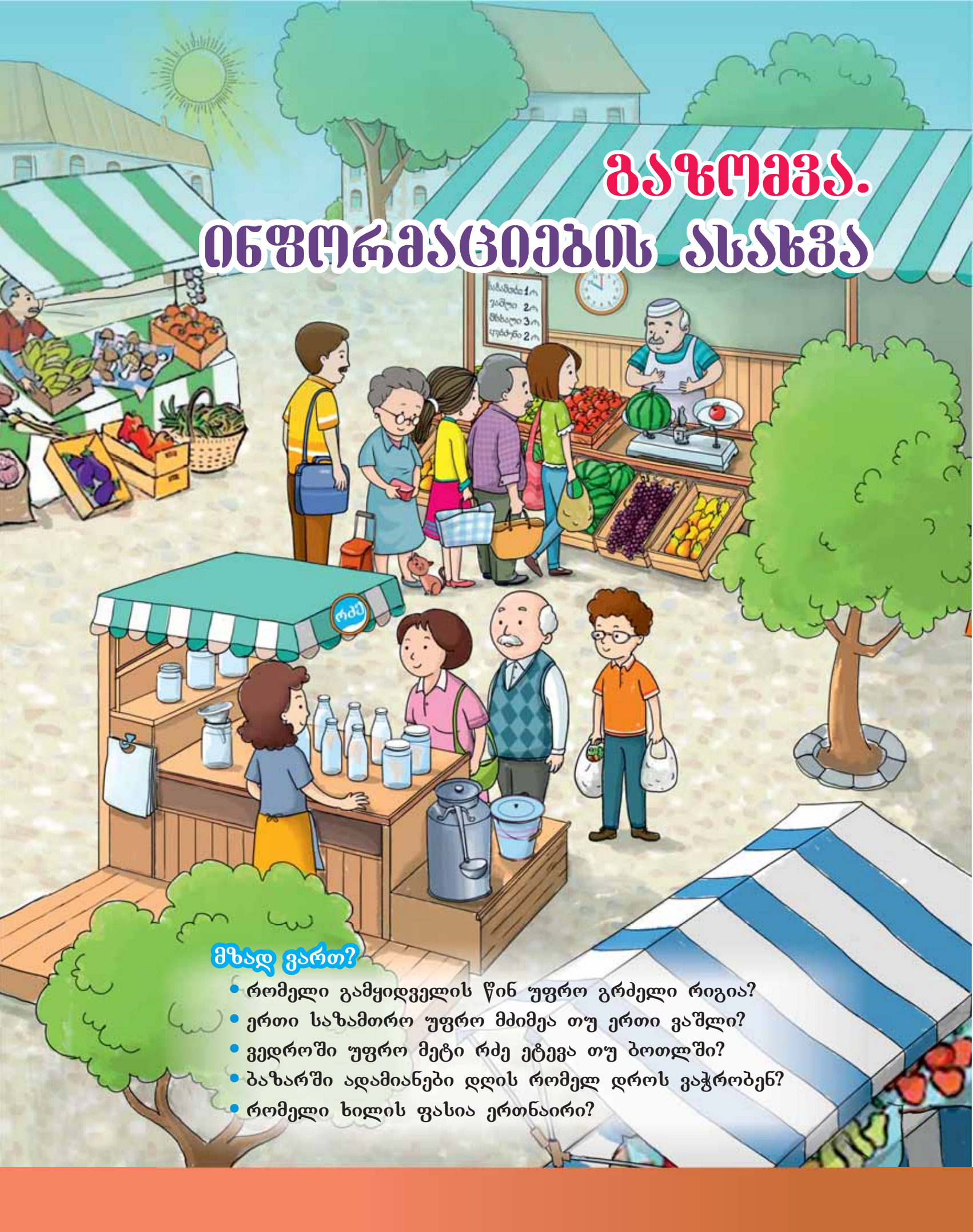
- რა თანხა უნდა გადაიხადოს მან სულ?
- სამირამ გამყიდველს ერთი 5 კაპიკიანი და ერთი 10 კაპიკიანი მისცა. რა თანხა უნდა დაუბრუნოს მას გამყიდველმა?

11. ელხანს 3 მანათი, ანარსა და ლალეს თითოეულს 4 მანათი აქვთ. მათ შეიძინეს 9 მანათიანი პიცა. რა თანხა დარჩათ მათ?

ბაზრებზე. ინფორმაციების ასახვა

მზად ვართ?

- რომელი გამყიდველის წინ უფრო გრძელი რიგია?
- ერთი საზამთრო უფრო მძიმეა თუ ერთი ვაშლი?
- ვედროში უფრო მეტი რძე ეტევა თუ ბოთლში?
- ბაზარში ადამიანები დღის რომელ დროს ვაჭრობენ?
- რომელი ხილის ფასია ერთნაირი?

42 გრძელი და მოკლე

გამოკვლევა-განხილვა

ბებიამ აინურასა და ელხანს შარფი მოუქსოვა.

- ვისი შარფია უფრო გრძელი?
- როგორ შეიძლება ამის განსაზღვრა?

საკვანძო სიტყვები

- გრძელი, მოკლე
- მაღალი, დაბალი
- საზომი ერთეული
- მტკაველი, ფეხი, ნაბიჯი

შესწავლა

საგნების სიგრძის მიხედვით ერთმანეთთან შედარება შეიძლება.

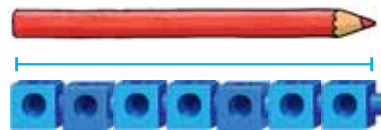
მოკლეა

გრძელია

საგნების სიდიდის გაზომვით პოვნა შეიძლება. ამისათვის სხვადასხვა საშუალებები გამოიყენება. ლურჯი ფანქრის სიგრძე 5, წითელისა კი 7 კუბის ტოლია. აქ სიგრძის საზომ ერთეულად კუბი არის გამოყენებული.

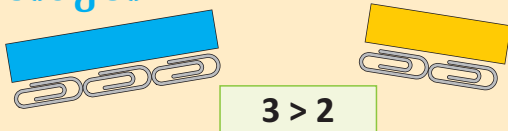

რადგან $5 < 7$ -ზე, ამიტომ ლურჯი ფანქარი წითელ ფანქარზე მოკლეა.

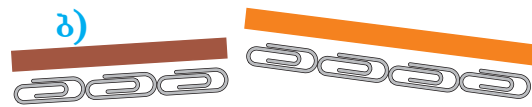
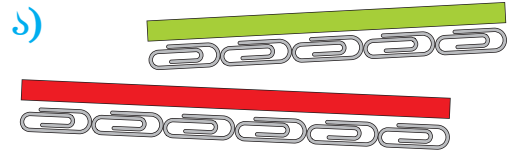
მეგზური

შეადარეთ ზოლები სიგრძის მიხედვით.

ნიმუში •

ღურჯი ზოლი ყვითელ ზოლზე გრძელია.

დამოუკიდებელი სამუშაო

1. თვალზომით ჩამოთვალეთ გრძელიდან მოკლესაკენ.

2. თქვენი აზრით, ვისი პასუხია სწორი? შეადარეთ მიახლოებით.

სურათზე მოცემული ფუნჯის სიგრძე 4 კუბის ტოლია.

სურათზე მოცემული ფუნჯის სიგრძე 6 კუბის ტოლია.

• სიგრძის სხვადასხვა საზომი ერთეულებით – მტკაველით, ფეხით და ნაბიჯითაც გაზომვა შეძლება.

მტკაველი

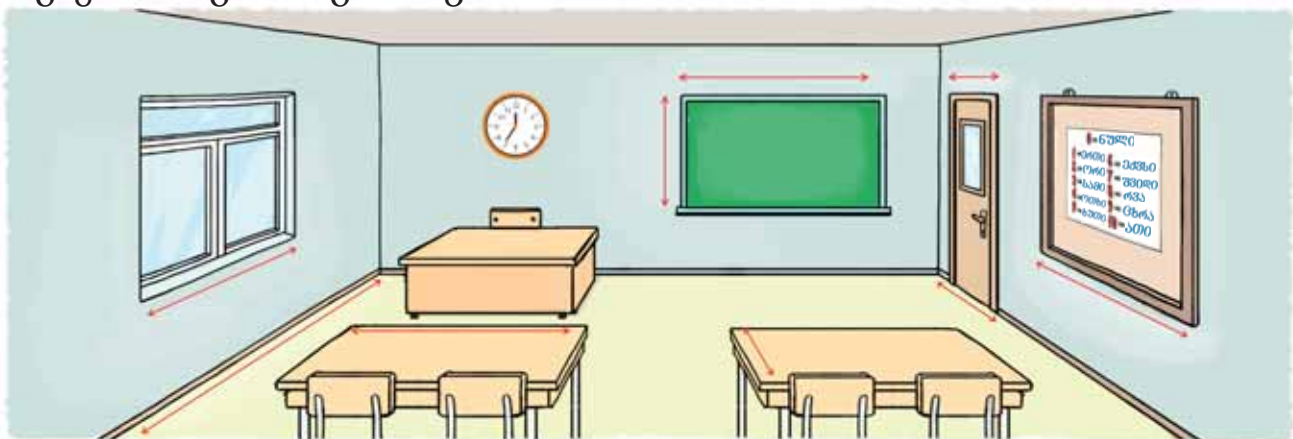

ფეხი

ნაბიჯი

3. რომელი საზომი ერთეულებით შეიძლება სურათზე მოცემული საგნების სიგრძის გაზომვა?

ამოცანის ამოხსნა

4. ბავშვებმა ლენტის სიგრძე ივარაუდეს. მათ შორის ვისი მოსაზრება არის სწორ პასუხთან უფრო ახლოს?

8 სკრები

5 სკრები

2 სკრები

სამირა

სებინე

ანარი

5. კბილის ჯაგრისის ყუთის სიგრძე 6 კუბის ტოლია. ჩაეტევა თუ არა სურათზე მოცემული ჯაგრისი ამ ყუთში?

6. ლალეს კალმის სიგრძე 5 კუბის ტოლია. რომელი კალამი შეიძლება იყო ლალესი?

თამაში

“ვინ იპოვის სწორად?”

მოთამაშეთა რაოდენობა: ორი ან მეტი

საჭიროა: სკრეპები, შემაერთებელი კუბები

თამაშის წესი:

1. ოთახში გაზომვადი საგანი და შესაბამისი ზომის ერთეული (სკრები, კუბი, მტკაველი, ფეხი) შეირჩევა.
2. მოთამაშეები საგნის სიგრძეს სავარაუდოდ განსაზღვრავენ და აღნიშნავენ.
3. შერჩეული საზომი ერთეულით გაიზომება საგნის სიგრძე.
4. 1 ქულას მიიღებს ის, ვინც სწორ პასუხთან უფრო ახლოს მდგომ მოსაზრებას გამოთქვამს.

თამაშის რამდენჯერმე გამეორება შეიძლება.

43 სანტიმეტრი

გამოკვლევა-განხილვა

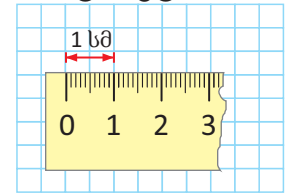

საკვანძო სიტყვები

• სახაზავი

• სანტიმეტრი (სმ)

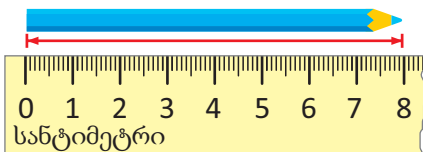

ლალემ სურათების ალბომის მოსართავად მისი ნაპირები მტკაველით გაზომა. მან უმცროს ძმას 3 მტკაველი სიგრძის ლენტის მოჭრა სთხოვა. ძმამ თავისი მტკაველით გაზომა და 3 მტკაველის სიგრძის ლენტი მოჭრა. ლალემ დაინახა, რომ ეს ლენტი მოკლე იყო.

- თქვენი აზრით, რატომ აღმოჩნდა ლენტი მოკლე?
- რისთვის არის საჭირო ტოლზომიანი ერთეულების გამოყენება?

შესწავლა

სანტიმეტრი ერთ-ერთი მთავარი სიგრძის ერთეულია. მოკლედ -“სმ”. სახაზავის გამოყენებით საგნის სიგრძის სანტიმეტრობით გაზომვა შეიძლება.

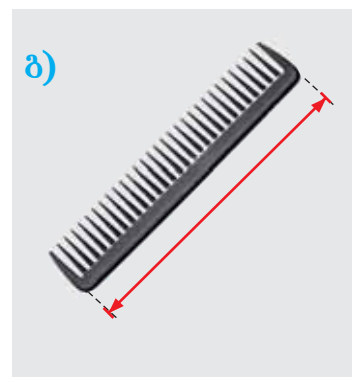
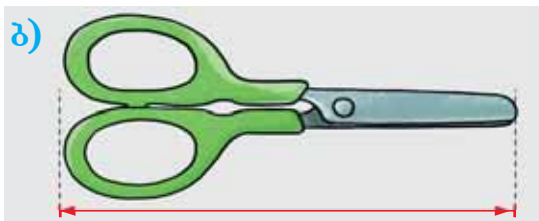
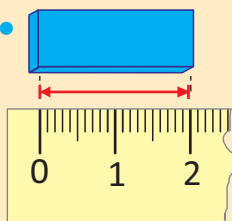
- სახაზავის 0 წერტილი საგნის ერთ ბოლოზე დაადეთ.
- სახაზავი საგნის სიგრძის გასწვრივ დაიჭირეთ.
- საგნის მეორე ბოლოს მაჩვენებელი რიცხვი გვატყობინებს მის სიგრძეს სანტიმეტრობით.

საგნის ეს წვერო სახაზავის რიცხვებს შორისაც შეიძლება აღმოჩნდეს. ამ შემთხვევაში მის სიგრძედ მიახლოებით უახლოესი რიცხვი შეიძლება ავიღოთ.

მეგზური

რამდენი სანტიმეტრია საგნების სიგრძე?

ნიმუში • 2 სმ

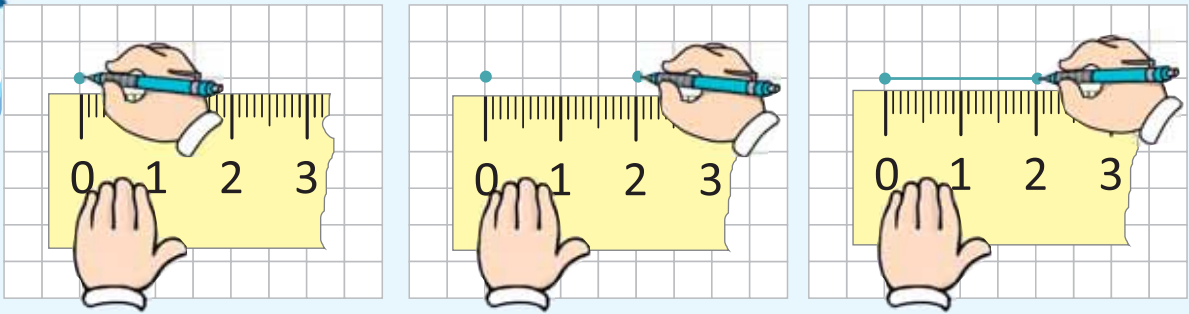
დამოუკიდებელი სამუშაო

- სახაზავით გაზომეთ ზოლების სიგრძე. დაალაგეთ ისინი გრძელიდან მოკლესაკენ.

- მოცემული ლენტიდა 4 სმ ჩამოიჭრა. დაწერეთ მაგალითი დარჩენილი ლენტის სიგრძის საპოვნელად.

- სახაზავის გამოყენებით განსაზღვრული სიგრძის ხაზის ანუ მონაკვეთის გავლება შეიძლება.

- გაზომეთ მონაკვეთის სიგრძე, რვეულში დახაზეთ შესაბამისი მონაკვეთები:

- ამ მონაკვეთის ტოლი სიგრძის;
- ამ მონაკვეთზე 2 სმ-ით მოკლე;
- ამ მონაკვეთზე 3 სმ-ით გრძელი.

ამოცანის ამოხსნა

- აინურამ 8 სმ და 5 სმ სიგრძის ზოლები შეაერთა. იპოვეთ მიღებული ზოლის სიგრძე.
- ღურჯი და ყვითელი ზოლები ერთნაირი სიგრძისაა. ლალემ ეს ზოლები წვერი-წვერ დადო. დაწებება უნდოდა. რამდენი სანტიმეტრი იქნება ორივე ზოლის სიგრძე ერთად?

- წითელი ზოლი მწვანეზე 5 სანტიმეტრით მოკლეა. დაწერეთ მაგალითი მწვანე ზოლის სიგრძის პოვნისათვის. როგორ შეიძლება პასუხის შემოწმება?

44 მძიმე და მსუბუქი

გამოკვლევა-განხილვა

წიგნი მძიმეა.

წიგნი მსუბუქია.

- რატომ განსხვავდება ლალესა და ანარის აზრი?

საკვანძო სიტყვები

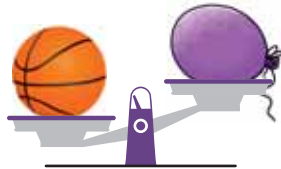
- მძიმე, მსუბუქი
- სასწორი
- მასა
- კილოგრამი (კგ)

შესწავლა

საგნების სიმძიმის მიხედვით შედარება შეიძლება. მეტი მასის მქონე საგანი მძიმეა.

საგნების სიმძიმის სასწორის საშუალებით შედარებაც შეიძლება.

ბურთი ბუმბუტზე მძიმეა.

სათამაშოების სიმძიმე ტოლია.

მოიფიქრე!

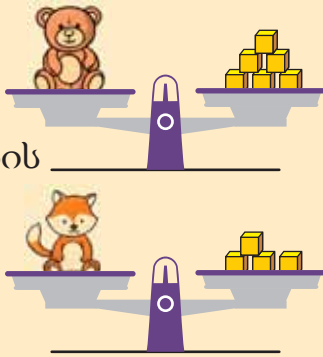
სასწორის ზემოთ მყოფი თევში მძიმე საგანს გვიჩვენებს თუ მსუბუქს?

მეგზური

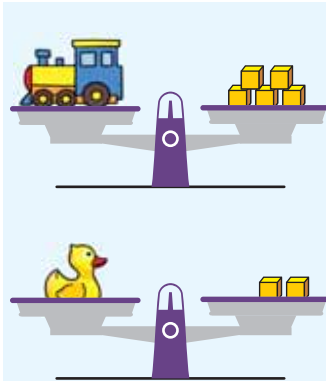
რომელი სათამაშოა მძიმე?

ნიმუში •

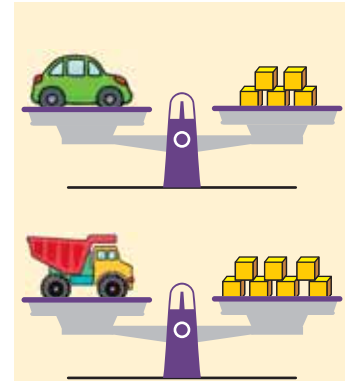
დათვის სიმძიმე 6 კუბის, მელის სიმძიმე კი 4 კუბის ტოლია. რადგან $6 > 4$ -ზე, ამიტომ დათვი მელაზე მძიმეა.

ა)

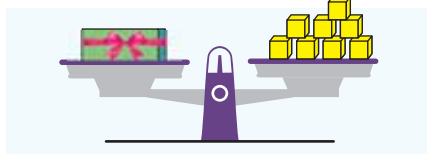
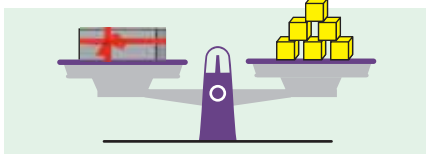

ბ)

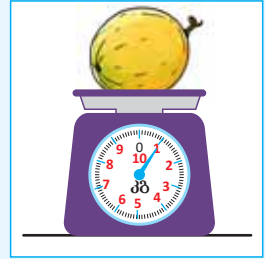
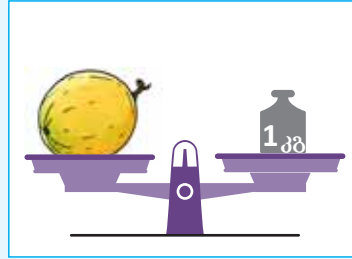

დამოუკიდებელი სამუშაო

1. განსაზღვრეთ საჩუქრის ყუთებიდან ყველაზე მძიმე და ყველაზე მსუბუქი.

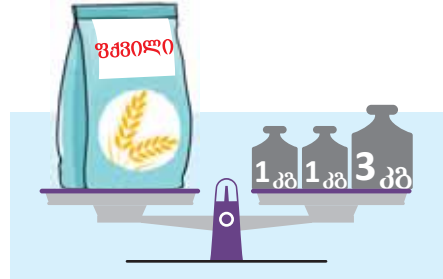
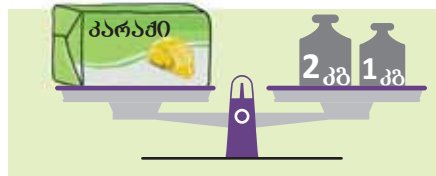
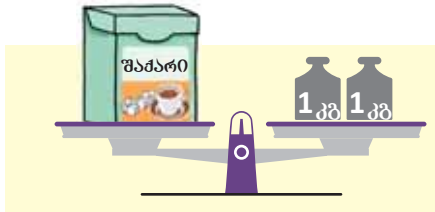

• საგნების სასწორზე აწონვით მათი მასის ცოდნა შეიძლება. მასა ხშირად კილოგრამობით იზომება. მოკლედ “კგ” იწერება.

ნესვის წონა 1 კილოგრამია.

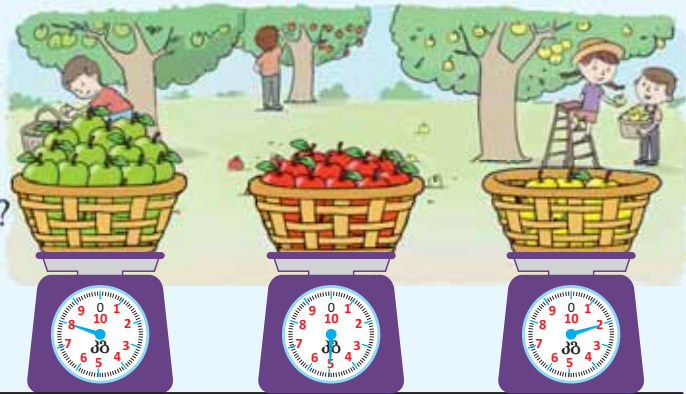
2. განსაზღვრეთ სურსათის მასა.

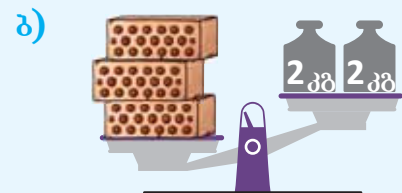
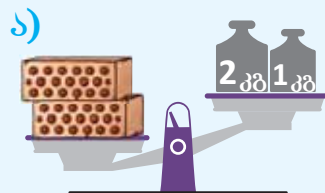
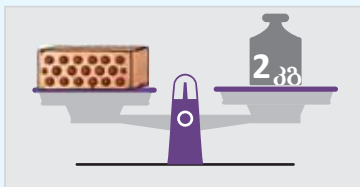
ამოცანის ამოხსნა

3. ბავშვებმა ბაღიდან ყვითელი, წითელი და მწვანე ვაშლი მოკრიფეს და კალათებში ჩააწყვეს. კალათები სასწორზე დადეს. რამდენი კილოგრამია ყველაზე მძიმე კალათა?

- რამდენი კილოგრამია კალათების საერთო წონა?
- რამდენი კილოგრამით მძიმეა მწვანე ვაშლი ყვითელთან შედარებით?

4. თითოეული სასწორის თევშების გათანაბრებისათვის რამდენი კილოგრამი გირი უნდა დაემატოს?

45 ტევადობა

გამოკვლევა-განხილვა

ყუთში ერთი ჭიქა წვენია.

ყუთში ნახევარი ჭიქა წვენია.

საკვანძო სიტყვები

- ტევადობა
- სავსე
- ნახევრად სავსე
- ცარიელი
- ლიტრი (ლ)

სებინემ და ანარმა ერთი და იგივე წვენი თითოულისათვის თითო ყუთი იყიდეს, ჭიქებში ჩაასხეს.

- რატომ გამოთქვამენ ბავშვები განსხვავებულ მოსაზრებებს?
- ვისი ჭიქა იტევს უფრო მეტ წვენს?

შესწავლა

დიდი ზომების მქონე ჭურჭლის ტევადობაც მეტია.

ჭურჭლის ტევადობის გაზომვისათვის პატარა ჭურჭლების გამოყენებაც შეიძლება.

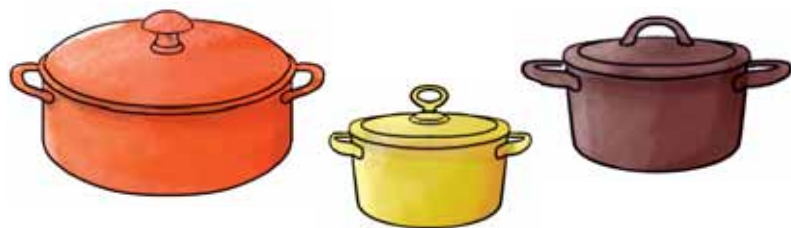

ყვითელი ვედრო 4, წითელი ვედრო კი 6 ტოლჩა წყალს იტევს. ამიტომაც წითელი ვედროს ტევადობა უფრო მეტია.

მეგზური

ქვაბების ტევადობა 2, 4, 6 და 9 ტოლჩის ტევადობის ტოლია. განსაზღვრეთ რომელი ქვაბი რამდენ ტოლჩა წყალს იტევს.

ნიმუში•

დამოუკიდებელი სამუშაო

1. დაალაგეთ ჭიქები სავსედან ცარიელის მიმართულებით.

• ჭურჭლის ტევადობის გაზომვისთვის ლიტრი გამოიყენება და მოკლედ “ლ” სახით იწერება.

1 ლიტრი

1 ლიტრზე ნაკლები

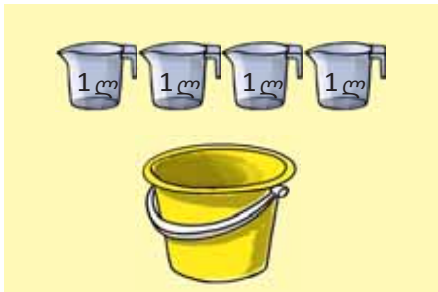

1 ლიტრზე მეტი

2. ვედროების ტევადობა ტოლჩებითაა გამოსახული.

- რამდენ ლიტრ წყალს იტევს თითოეული ვედრო?
- რამდენი ლიტრით მეტ წყალს იტევს წითელი ვედრო ყვითელთან შედარებით?
- რამდენ ლიტრ წყალს იტევს სამივე ვედრო ერთად?

ამოცანის ამოხსნა

3. ბიდონში 10 ლ რძე იყო. ამ რძიდან 7 ლიტრი ვედროში გადაცალეს. რამდენი ლიტრი დარჩა ბიდონში?

4. სამოვრის ტევადობა 12 ლ-ია. 5 ლ ტევადობის ვედრო ორჯერ აავსეს და ცარიელ სამოვარში ჩაასხეს. რამდენი ლიტრი წყალი უნდა დაემატოს, რომ გაივსოს სამოვარი?

ამოხსენით ამოცანები

განიხივეთ

- განიხივეთ ამოცანები
- შეაღებინე გეგმა
- ამოხსენი
- შეამოწმე

1. ზოლის შემდგენი მონაკვეთების სიგრძე სახაზავით გაზომეთ. დაწერეთ სამშესაკრებიანი მაგალითები ზოლის საერთო სიგრძის გამოსათვლელად.

ა)

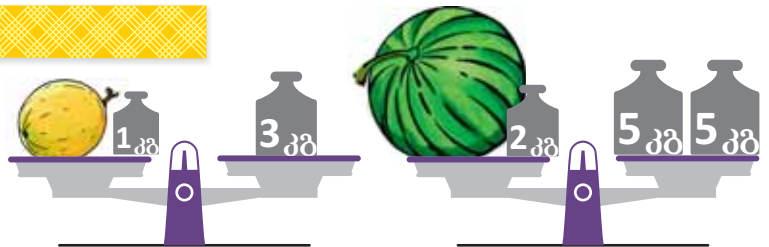
ბ)

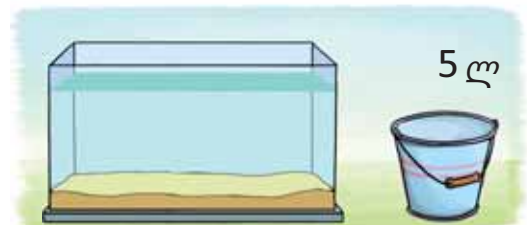
2. ლალემ საჩუქრის ყუთი ლენტით მორთო. ერთ-ერთი ლენტიდან 5 სმ ჩამოჭრის შემდეგ ამ ლენტზე 4 სმ დარჩა. სურათზე მოცემული რომელი ლენტით ისარგებლა ლალემ?

3. იპოვეთ ნესვისა და საზამთროს მასა.

4. 5 ლ ტევადობის ვედრო წყლით ორჯერ გაავსეს და ცარიელ აკვარიუმში ჩაასხეს. მის ასავსებად კიდევ 4 ლიტრის ჩასხმაა საჭირო რამდენ ლიტრ წყალს იტევს აკვარიუმი?

5. ბიდონი 10 ლ, ვედრო 6 ლ რძეს იტევს. ვედრო რძით ორჯერ გაავსეს და ბიდონში შევსებამდე ჩაასხეს. რამდენი ლიტრი რძე დარჩა ვედროში ბიდონის გავსების შემდეგ?

გამოკვლევა-განხილვა

საკვანძო სიტყვები

• დილა

• შუადღე

• საღამო

• ღამე

ჯერ

შემდეგ

- სურათზე წლის რომელი სეზონი და დღის რა დროა ასახული?
- რომელი სეზონი იყო ამ სეზონის წინ?

შესწავლა

დღის დროის ცოდნისათვის დილა, შუადღე, საღამო, ღამე სიტყვები გამოიყენება.

დილა

შუადღე

საღამო

ღამე

მეგზური

განსაზღვრეთ მოვლენების სავარაუდო დრო.

ნიმუში •

დილა

დამოუკიდებელი სამუშაო

1. ჯერ რა იყო, შემდეგ რა? განსაზღვრეთ შესაბამისობა.

2. დაალაგეთ სურათებზე მოცემული მოვლენები დღის დროის მიხედვით.

- 1 კვირა 7 დღისაგან შედგება. კვირის დღეები ერთმანეთს ენაცვლებიან. კვირა დღის დამთავრების შემდეგ ისევ ორშაბათი იწყება.

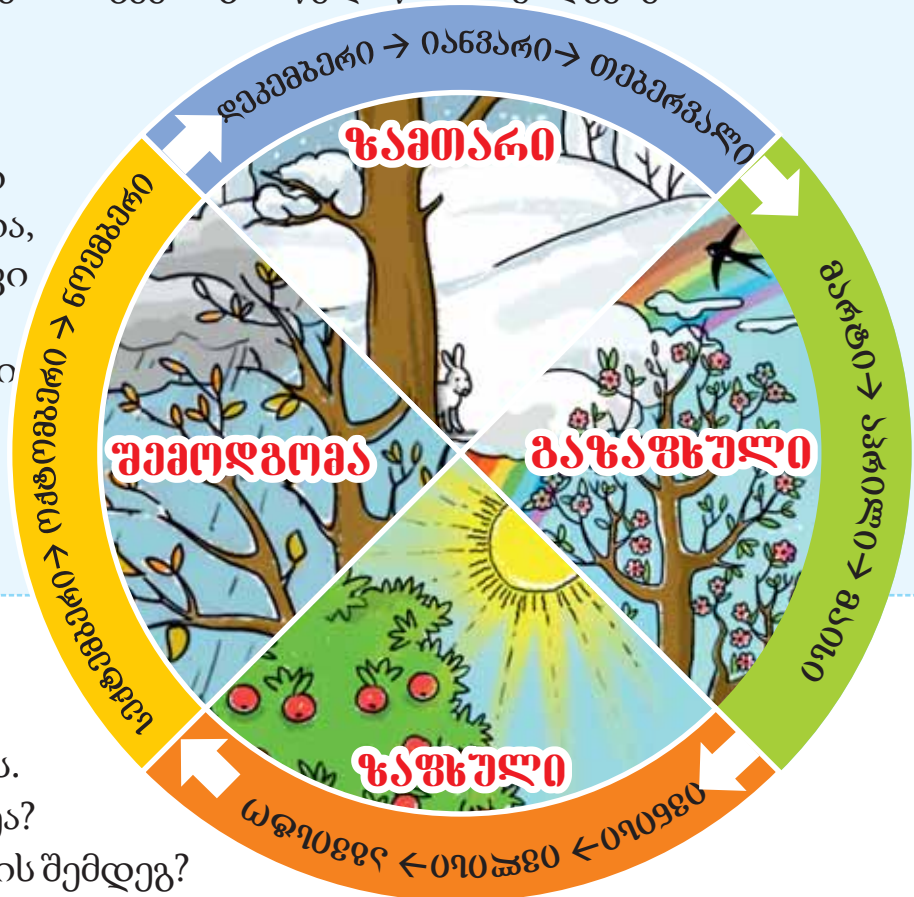
3. უპასუხეთ კითხვებს.

- დღეს კვირის რა დღეა?
- ხვალე კვირის რომელი დღე იქნება?
- ორი დღის შემდეგ რა დღე იქნება?
- გუშინ კვირის რა დღე იყო?
- ორი დღის წინ კვირის რა დღე იყო?
- რომელია კვირის ბოლო დღე?
- რამდენი დღე დარჩა შაბათამდე?
- კვირაში რამდენ დღეს მიდიხართ სკოლაში?

4. გაკვეთილების ცხრილის თანახმად მათემატიკის გაკვეთილები კვირის რომელ დღეებშია?

- დღეები თვეებს, თვეები კი წელიწადს შეადგენენ.
- 1 წელიწადი 12 თვისაგან შედგება. წლის 1-ელი თვე იანვარია, ბოლო თვე კი დეკემბერი.
- 1 წელიწადში 4 სეზონი, თითო სეზონში კი 3 თვეა.

5. უპასუხეთ კითხვებს.
- ახლა რომელი თვეა?
  - რომელი თვეა 2 თვის შემდეგ?
  - იანვრიდან 3 თვის შემდეგ რომელი თვეა?
  - სექტემბრიდან 2 თვის წინ რომელი თვეა?

ამოცანის ამოხსნა

6. აინურა ოთხშაბათის, პარასკევისა და კვირა დღის გარდა კვირის ყველა დღეს ცეკვის წრეზე დადის. კვირის რამდენ დღეს დადის ის ცეკვის წრეზე?
7. ანარმა ზაფხულის არდადეგების ყოველ თვეში 2 წიგნი, დანარჩენი თვეებიდან თითოეულში თითო წიგნი წაიკითხა.
- რამდენი წიგნი წაიკითხა ანარმა ზაფხულში?
  - რამდენი წიგნი წაიკითხა ანარმა წლის განმავლობაში?

8. ელხანი სკოლაში ლაღეზე ადრე მივიდა. სამირა ლაღეს შემდეგ, მაგრამ აინურაზე ადრე მივიდა. ვინ მივიდა სკოლაში პირველი და ვინ ბოლო?

გამოკვლევა-განხილვა

სამირა და ანარი ფეხბურთის სათამაშოდ კვირა დღეს მოედანზე უნდა შეხვედროდნენ. ჯერ სამირა მივიდა. ცოტა დაიცადა და წავიდა. შემდეგ კი ანარი მივიდა. მართალია ორივე მოედანზე მივიდა, მაგრამ ისინი ვერ შეხვდნენ ერთმანეთს.

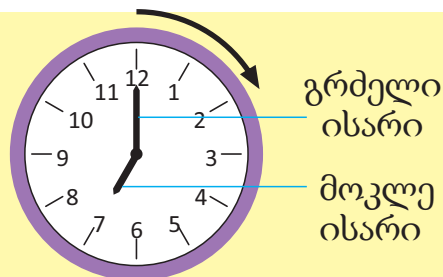
საკვანძო სიტყვები

- საათი
- ისარი
- სრული

- რატომ ვერ შეხვდნენ ისინი ერთმანეთს?
- რა უნდა გაეკეთებინათ იმისათვის რომ შეხვედროდნენ?

შესწავლა

დღის დროის ზუსტი ცოდნისათვის საათი გამოიყენება. როცა გრძელი ისარი 12-ზეა, ამბობენ “საათი სრულია” მაგალითად, სურათზე სრული 7 საათია.

სრული 7 საათია

ერთი დღე 24 საათია.

1 დღე

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

} 24 საათი

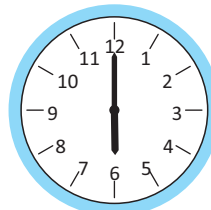
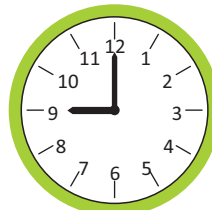
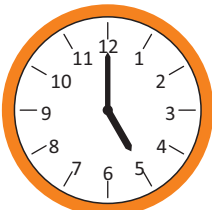
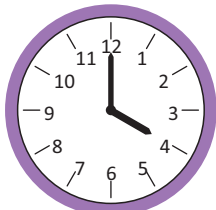
მეგზური

რომელი საათია?

ნიმუში •

სრული 1 საათია.

დამოუკიდებელი სამუშაო

1. განსაზღვრეთ შესაბამისობა.

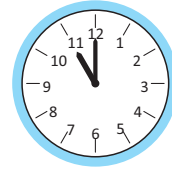
სრული 11 საათია.

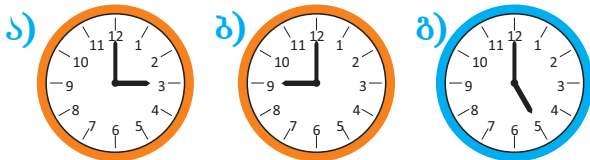
სრული 2 საათია.

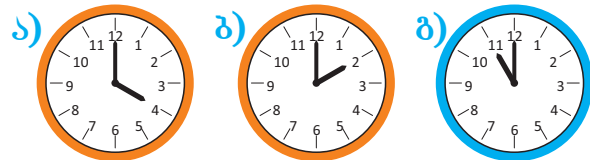
სრული 8 საათია.

2. საათები სამი საათის შემდეგ რა დროს გვიჩვენებენ?

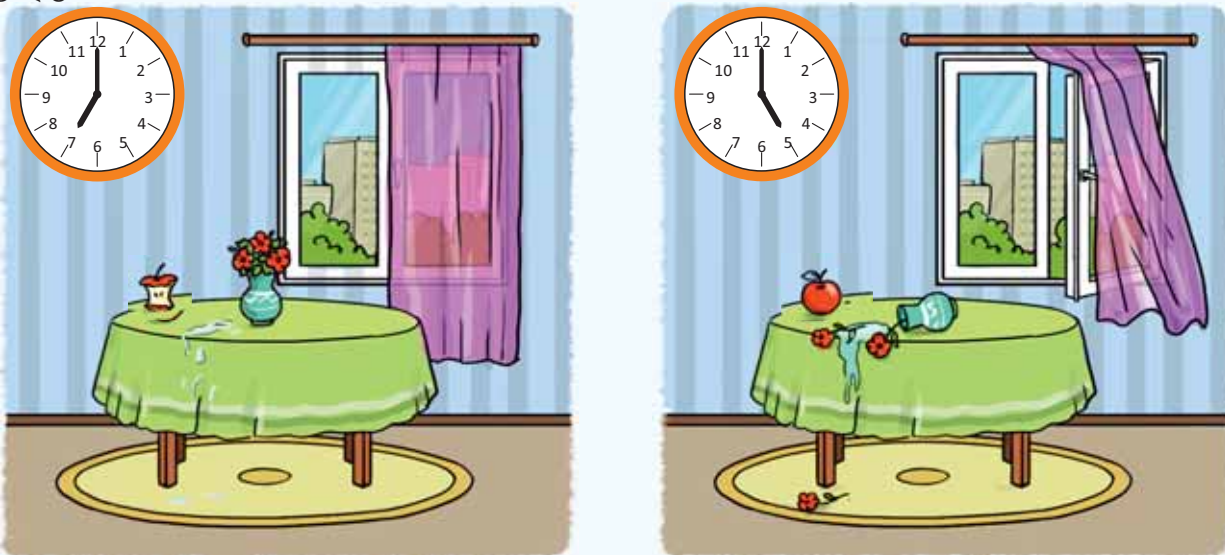

3. საათები ორი საათის წინ რა დროს გვიჩვენებდნენ?

ამოცანის ამოხსნა

4. ჯერ რომელი მოვლენა მოხდა და შემდეგ რომელი? პირველი მოვლენის მოხდენიდან რამდენი საათის შემდეგ მოხდა მეორე მოვლენა?

5. ნახატი ფილმი სრულ ? საათზე დაიწყება. ეს არის სამ საათზე ადრე და პირველის შემდეგ. რომელ საათზე დაიწყება ნახატი ფილმი?

6. ელხანი კვირაში ორჯერ ჭადრაკის წრეზე დადის. მეცადინეობა 5 საათზე იწყება, 7-ზე მთავრდება. რამდენი საათია კვირაში ელხანი ჭადრაკის წრით დაკავებული?

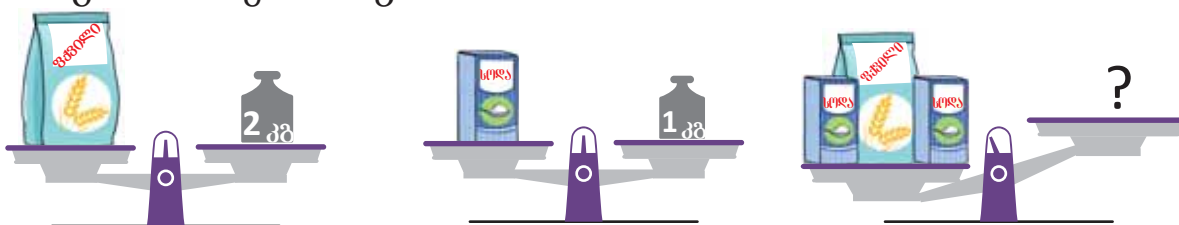

განმავლობადობელი დავალებები

1. გაზომეთ ზოლების სიგრძე. გაავლეთ რვეულში მონაკვეთი რომლის სიგრძეც მათი სიგრძეების ჯამის ტოლი იქნება.

2. რამდენი კილოგრამი გირის დადებაა საჭირო მარჯვენა სასწორის თევშების გათანაბრებისათვის?

3. ბიდონი 15 ლ რძეს იტევს.

ცარიელ ბიდონში 6 ლ ტევადობის ვედროთი ორჯერ რძე ჩაასხეს.

- რამდენი ლიტრი რძე ჩაასხეს ბიდონში?

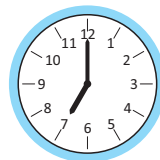
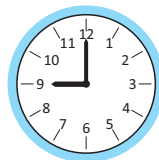
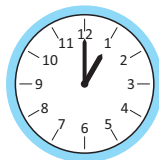
- რამდენი ლიტრი რძის დამატებაა საჭირო ბიდონის გასავსებად?

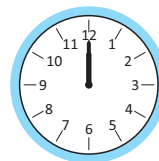
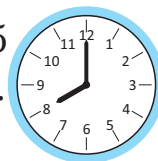
4. ყოველ დღეს სკოლიდან სახლში მოსვლისას დედა ელხანისთვის 1 კოლალს ყიდულობს ის შაბათსა და კვირას სკოლაში არ მიდის. რამდენ კოლალს ყიდულობს დედა ელხანისათვის კვირის განმავლობაში?

5. ლალეს მუსიკის გაკვეთილები 2 საათის შემდეგ, 5 საათზე ადრე იწყება. რომელი საათი გვიჩვენებს მისი მუსიკის გაკვეთილების დაწყების დროს?

6. მატარებელი სრულ 8 საათზე ბაქოდან განჯისკენ გავიდა. სრულ თორმეტ საათზე განჯაში ჩავიდა. რამდენი საათი იყო მატარებელი გზაში?

48 ცხრილი და პიქტოგრამა

გამოკვლევა-განხილვა

ნაყინი	რამდენი ჭიქა გაიყიდა
ვანილიანი	
ნაღებიანი	
მარწყვიანი	
შოკოლადიანი	

გამყიდველმა შუადღემდე გაყიდული ნაყინის რაოდენობა ქალაქდზე აღნიშნა.

ვანილიანი

ნაღებიანი

მარწყვიანი

შოკოლადიანი

- რომელი სახის ნაყინი გაყიდა გამყიდველმა?
- რამდენი ჭიქა ვანილიანი ნაყინი გაიყიდა?
- რომელი ნაყინი არ გაყიდულა ჯერჯერობით?

შესწავლა

გაყიდვაში არსებული ნაყინის სახეები სიის სახით შეიძლება დაიწეროს.

გაყიდული ნაყინის რაოდენობის ცხრილით უფრო გარკვევით ჩვენება შეიძლება. ამისათვის ნაყინის გაყიდვისას ცხრილი დაიდება, ბოლოს კი საერთო რაოდენობა დაიწერება.

ნაყინი
 ვანილიანი
 ნაღებიანი
 მარწყვიანი
 შოკოლადიანი

ნაყინი	რამდენი ჭიქა გაიყიდა	რაოდენობა
ვანილიანი		4
ნაღებიანი		5
მარწყვიანი		8
შოკოლადიანი		0

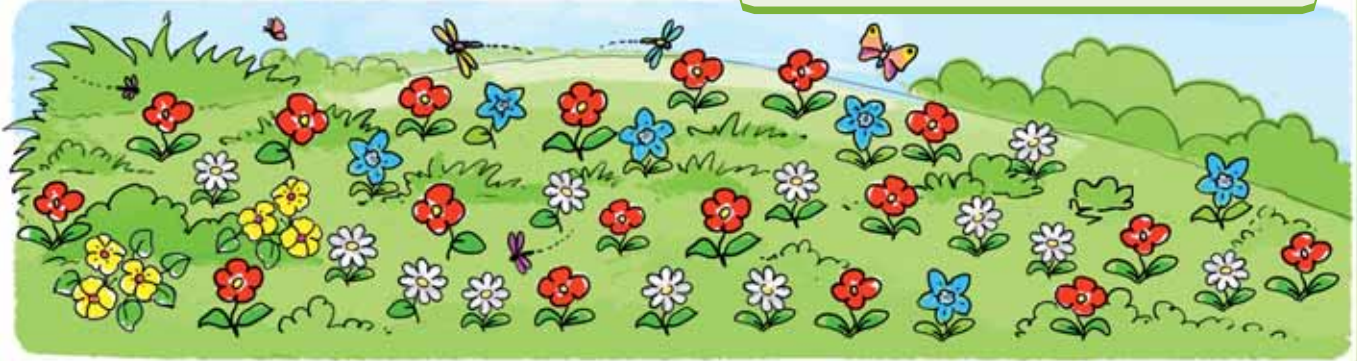
მეგზური

ყვავილების რაოდენობა აღნიშნეთ ცხრილში და უპასუხეთ კითხვებს:

- რომელი ყვავილია ყველაზე მეტი?
- რომელი ყვავილების რაოდენობაა ტოლი?

ნიმუში •

ყვავილები	რაოდენობა
 ყვითელი	6
 თეთრი	
 ლურჯი	
 წითელი	

დამოუკიდებელი სამუშაო

1. ყველაზე საყვარელი 5 ხილის სახელი დაწერეთ სიის სახით.

2. თქვენი წიგნის მე-13 გვერდზე არსებული სურათის საფუძველზე ბავშვების რაოდენობა ცხრილში აღნიშნეთ. უპასუხეთ კითხვებს:

- სად თამაშობს ყველაზე მეტი ბავშვი?
- რამდენითაა მეტი ქვიშის მოედანზე მყოფი ბავშვები ფეხბურთელებთან შედარებით?

თამაშის ადგილი	ბავშვების რაოდენობა
ფეხბურთის მოედანი	
ქვიშის მოედანი	
საქანელები	

3. ცხრილში მოცემულია ინფორმაცია ლალეს თევზების შესახებ. უპასუხეთ კითხვებს:

- რამდენი თევზია სულ?
- რამდენით ნაკლებია ყვითელი თევზი წითელთან შედარებით?
- რამდენით მეტია წითელი და ყვითელი თევზი ერთად ზოლიან თევზთან შედარებით?

თევზები	რაოდენობა
 ყვითელი თევზი	3
 წითელი თევზი	8
 ზოლიანი თევზი	7

4. ცარიელ უჯრებში აღნიშნეთ სათამაშოების სახეები და რაოდენობა.

სათამაშოები რაოდენობა	
მანქანა	
მოტოციკლი	
	2
	6
ვაგონი	

- საგნების რაოდენობის სურათებით ჩვენებისათვის გამოიყენება პიქტოგრამა. მაგალითად, კალათაში არსებული ხილის ჩვენება ასე შეიძლება.

ხილი კალათაში	
ალუბალი	
ჭერამი	
მარწყვი	

, , თითოეული სურათი ამ ხილის 1 ცალს აღნიშნავს.

5. ნოვრუზის ხონჩის ტკბილეულების რაოდენობა პიქტოგრამითაა გამოსახული. უპასუხეთ კითხვებს:

- რომელი ტკბილეულია 5 ცალი?
- რამდენით მეტია შექერბურა კოლალთან შედარებით?
- რამდენი ტკბილეულია სულ ნოვრუზის ხონჩაში?

ნოვრუზის ტკბილეული	
ფახლავა	
შექერბურა	
კოლალი	

ამოცანის ამოხსნა

6. ზოოპარკის ზოგიერთი ცხოველების რაოდენობა პიქტოგრამითაა გამოსახული. პიქტოგრამის მიხედვით შეადგინეთ კითხვები.

ზოოპარკის ცხოველები	
დათვი	
მაიმუნი	
მელა	
ლომი	

ამოსენით ამოცანები

- ლალემ თანაკლასელებს თხოვა დაესახელებინათ ყველაზე საყვარელი სეზონი და პასუხები ცხრილში აღნიშნა. ცხრილის საფუძველზე უპასუხეთ კითხვებს:

  - ა) სულ რამდენ ბავშვს უყვარს გაზაფხული და ზაფხული?
  - ბ) რომელი სეზონი უყვართ ტოლი რაოდენობის ბავშვებს?
  - გ) რომელი სეზონი უყვარს 8 ბავშვს?

სეზონები	ბავშვების რაოდენობა
ზამთარი	10
გაზაფხული	8
ზაფხული	10
შემოდგომა	3

- ანარმა 4 კვირის განმავლობაში მზიანი დღეების რაოდენობაა პიქტოგრამაზე ასახა. უპასუხეთ კითხვებს:

  - ა) რამდენი მზიანი დღე იყო პირველ სამ კვირაში?
  - ბ) რამდენი მზიანი დღე იყო ბოლო ორ კვირაში?
  - გ) რომელ კვირაში იყო მზიანი დღეების რაოდენობა უფრო მეტი?

მზიანი დღეები	
1-ელი კვირა	
მე-2 კვირა	
მე-3 კვირა	
მე-4 კვირა	

- პიქტოგრამის მიხედვით უპასუხეთ კითხვებს:

  - ა) რამდენი მოსწავლე დადის ცეკვის წრეზე?
  - ბ) რომელ წრეებშია მოსწავლეების რაოდენობა ტოლი?
  - გ) რომელ წრეზე დადის უფრო მეტი მოსწავლე?

მოსწავლეები წრეზე	
ცეკვა	
მუსიკა	
სპორტი	

- ანარმა 16 ამხანაგს ჰკითხა სპორტის რომელი სახეობა უყვარს. 3-მა დაასახელა ცურვა, 5-მა ჭადრაკი, დანარჩენებმა ფეხბურთი. რომელი პიქტოგრამა სწორად ასახავს ამ ინფორმაციას?

ა)

საყვარელი სპორტი	
ცურვა	
ჭადრაკი	
ფეხბურთი	

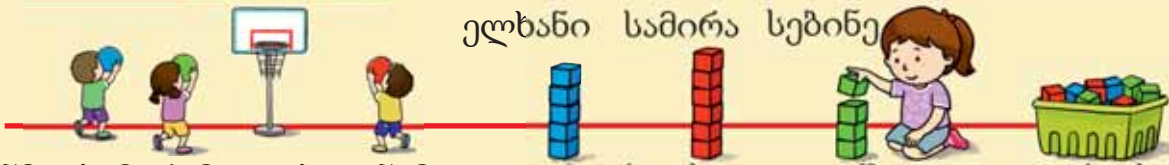
ბ)

საყვარელი სპორტი	
ცურვა	
ჭადრაკი	
ფეხბურთი	

49 დიაგრამა

გამოკვლევა-განხილვა

ელხანმა, სამირამ და სებინემ კალათბურთის კალათაში ათ-ათჯერ ისროლეს ბურთი. ბურთის კალათაში მოთავსებისას ლალემ შესაბამისი ფერის კუბები ერთმანეთზე დააწყო.

- ვინ მოათავსა ყველაზე მეტჯერ ბურთი?
- ვინ მოათავსა ყველაზე ნაკლებჯერ ბურთი?
- რამდენჯერ ააცილა კალათს ბურთი ელხანმა?
- სულ რამდენჯერ მოათავსეს ბურთი კალათაში?

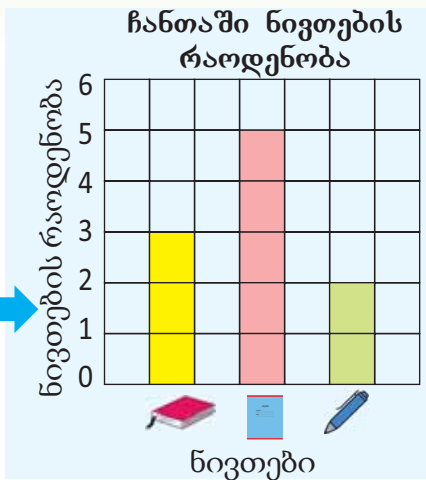
შესწავლა

საგნების რაოდენობის ერთმანეთზე დახაზული მართკუთხედებით ჩვენებისას სვეტოვანი დიაგრამა მიიღება. მაგალითად, მოსწავლის ჩანთაში 3 წიგნი, 5 რვეული და 2 კალამია.

ნივთები	ცალი
წიგნი	3
რვეული	5
კალამი	2

სასკოლო ნივთები ჩანთაში	
წიგნი	
რვეული	
კალამი	

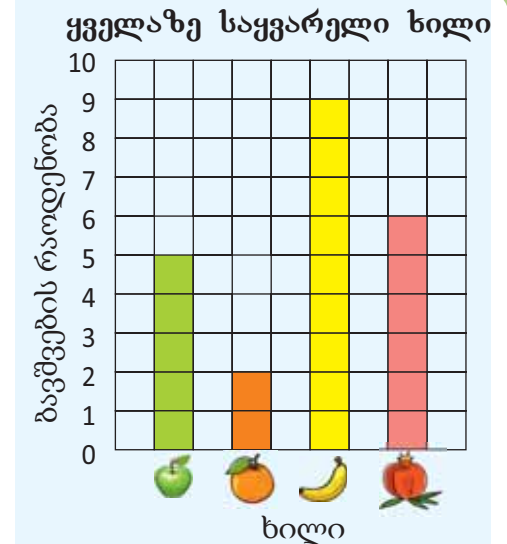

მეგზური

ლალემ რამდენიმე ამხანაგს კითხა საყვარელი ხილის სახელი და შედეგები დიაგრამით გამოსახა. დიაგრამის მიხედვით უპასუხეთ კითხვებს:

ნიმუში • რომელი ხილი უყვართ მოსწავლეებს ყველაზე ნაკლებად? – ფორთოხალი.

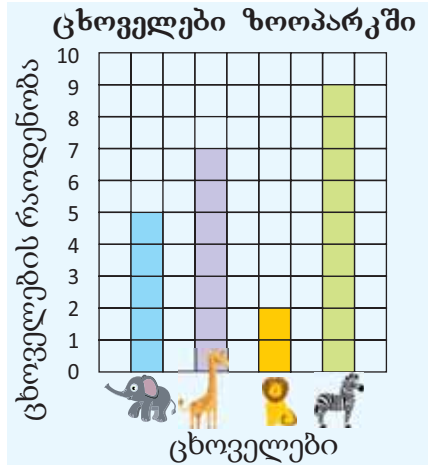
- რამდენ მოსწავლეს უყვარს ბროწეული?
- რამდენ მოსწავლეს უყვარს ვაშლიც და ბროწეულიც?
- რომელი ხილი უყვარს ცხრა მოსწავლეს?

დამოუკიდებელი სამუშაო

1. ელხანმა ზოოპარკში ნანახი ზოგიერთი ცხოველის რაოდენობა დიაგრამით გამოსახა. უპასუხეთ კითხვებს:

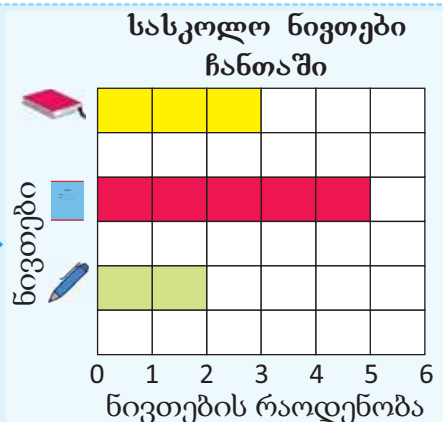
- ა) რამდენი სპილოა ზოოპარკში?
- ბ) რომელი ცხოველის რაოდენობაა შვიდი?
- გ) ელხანმა ზოოპარკში ყველაზე მეტი რომელი ცხოველი ნახა?
- დ) რამდენითაა ნაკლები ლომებისა რაოდენობა სპილოების რაოდენობაზე?

დიაგრამაზე მართკუთხედები გვერდი - გვერდითაც შეიძლება გამოისახოს. ამ დროს მისი აზრი არ იცვლება.

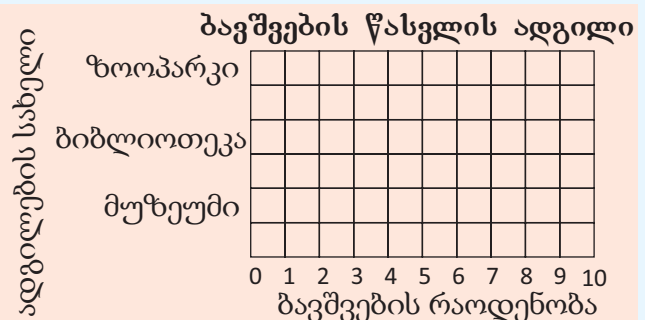
მაგალითად, ჩანთაში მყოფი სასკოლო ნივთების გამომსახველი დიაგრამის ჩვენება ასეც შეიძლება.

ნივთები	ცალი
წიგნი	3
რვეული	5
კალამი	2

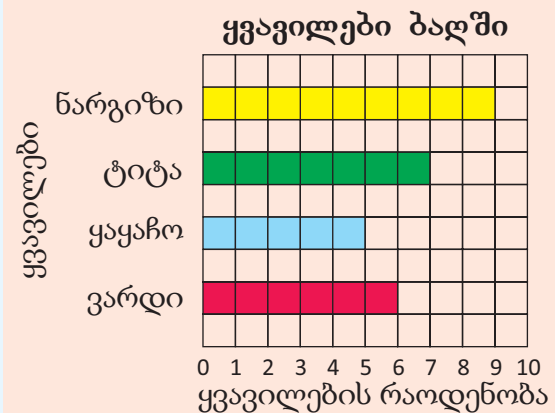
ამოცანის ამოხსნა

2. საგაზაფხულო არდადეგებზე სამირას კლასის ამხანაგებიდან 5 მუზეუმში, 8 ზოოპარკში, 10 კი ბიბლიოთეკაში წავიდა. ეს ინფორმაცია დიაგრამის სახით გამოსახეთ რვეულში.

3. აინურამ ბაღში არსებული ყვავილების რაოდენობა ცხრილში ჩაწერა, მაგრამ მისი დიაგრამაზე გამოსახვისას დაუშვა შეცდომები. იპოვოთ მისი შეცდომები.

ყვავილები	ცალი
ნარგიზი	9
ტიტა	8
ყაყაჩო	5
ვარდი	7

ბანაზობადი დავალებები

1. ელხანმა პარკში ველოსიპედით, სკუტერით და გორგოლაჭებიანი ციგურებით მოსეირნე ბავშვების რაოდენობა ცხრილში ჩაწერა. ცხრილის მიხედვით უპასუხეთ კითხვებს:

- ა) რამდენით მეტია სკუტერიანების რაოდენობა ციგურებიანის რაოდენობაზე?
 ბ) ბავშვები ყველაზე მეტად რას ატარებენ?

საშუალებები	ბავშვების რაოდენობა
ველოსიპედი	6
სკუტერი	7
გორგოლაჭებიანი ციგურები	4

- ბ) პარკში ერთი ბავშვიც მოვიდა. ამან საშუალებებით მოსეირნეთა ორის რაოდენობა გათანაბრდა. რას ატარებდა მოსული ბავშვი?

2. ბავშვებმა დაწერეს საყვარელი ნაყინის სია. მათ სიის მიხედვით ცხრილის შედგენა მოინდომეს. რომელი რიცხვები უნდა იყოს ცხრილში? ცხრილის მიხედვით უპასუხეთ კითხვებს:

- შოკოლადიანი
 - ნაღებიანი
 - ნაღებიანი
 - შოკოლადიანი
 - ხილიანი
 - შოკოლადიანი
 - ნაღებიანი

- ა) რამდენ ბავშვს უყვარს ყველა ნაყინი?
 ბ) რომელი ნაყინი უყვარს ყველაზე ნაკლებ ბავშვს?
 გ) რომელი ნაყინის მოყვარულ ბავშვთა რაოდენობაა ტოლი?

ნაყინი	ბავშვების რაოდენობა
შოკოლადიანი	
ნაღებიანი	
ხილიანი	

3. მაღაზიაში ასეთი ცხრილი იყო გამოკრული. მყიდველს 15 მანათი ჰქონდა. მან მაღაზიიდან პერანგი და ქამარი შეიძინა. რა თანხა დარჩა მას? ცხრილის მიხედვით დამატებით შეადგინეთ რამდენიმე შეკითხვა.

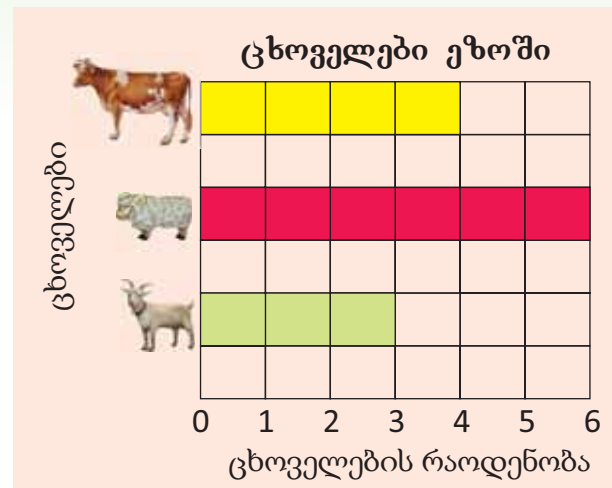
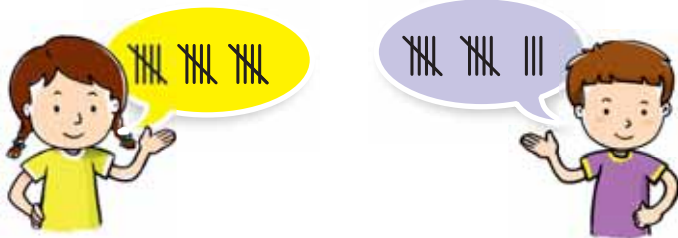
საქონელი	ფასი
პერანგი	7 ₾
ქამარი	2 ₾
შარვალი	11 ₾
ქურთუკი	19 ₾

4. მაღაზიაში დღის განმავლობაში სულ 16 ცალი შოკოლადიანი, ხილიანი და თაფლიანი ტორტი გაიყიდა. გაყიდული შოკოლადიანი და ხილიანი ტორტების რაოდენობა პიქტოგრამაზეა ნაჩვენები. რამდენი თაფლიანი ტორტის სურათი უნდა იყოს პიქტოგრამაზე?

დღის განმავლობაში გაყიდული ტორტები	
შოკოლადიანი	
ხილიანი	
თაფლიანი	

5. დიაგრამაზე ეზოში ცხოველების რაოდენობაა გამოსახული. ანარმა და ლალემ ცხოველების საერთო რაოდენობა ხაზებით აღნიშნეს. ვინ დაუშვა მათ შორის შეცდომა?

6. ლალემ 20 დღის განმავლობაში ამინდის შესახებ ინფორმაცია

- დიაგრამაზე გამოსახა. დიაგრამის მიხედვით უპასუხეთ კითხვებს:
- რამდენი მზიანი დღე იყო?
  - რომელი დღეების რაოდენობაა უფრო მეტი: წვიმიანი თუ ღრუბლიანი?
  - რამდენით ნაკლებია წვიმიანი დღეების რიცხვი მზიანი დღეების რიცხვზე?
  - დიაგრამის მიხედვით დამატებით შეადგინეთ რამდენიმე შეკითხვა.

1-ელი კლასის

განმაზოგადებელი დავალებები

1. განსაზღვრეთ ფიგურა:

- ა) 4 გვერდი აქვს, წითელია, გვერდები ტოლი არაა.
- ბ) 3 წვერო აქვს, ლურჯია, გვერდები ტოლია აქვს.
- ბ) წვერო და გვერდი არა აქვს, ყვითელია.

2. იპოვეთ უცნობი.

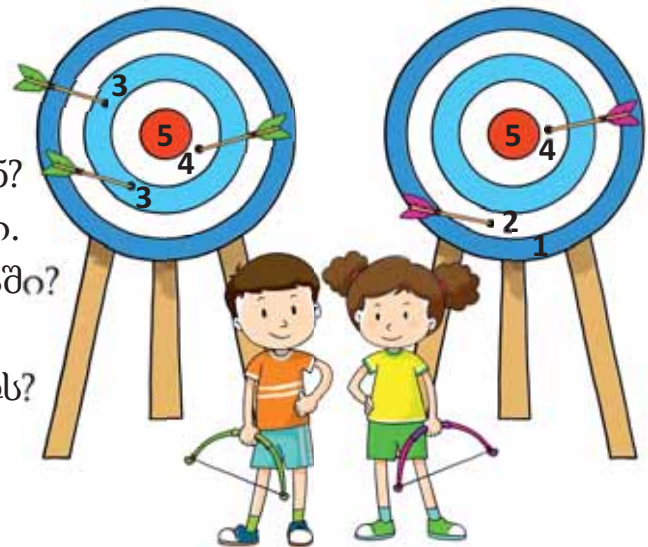
$6 + \square = 15$	$8 + \square = 18$	$12 + \square = 16$	$7 + \square = 17$
$\square + 6 = 11$	$\square + 8 = 17$	$\square + 12 = 14$	$\square + 9 = 13$
$\square - 6 = 11$	$\square - 8 = 11$	$\square - 7 = 12$	$\square - 9 = 6$
$6 - \square = 2$	$8 - \square = 3$	$12 - \square = 5$	$18 - \square = 9$

3. ლალემ ერთი თაროდან 5, მეორედან 6, მე-3 დან 7 წიგნი აიღო და მაგიდაზე დააწყო.
რამდენი წიგნი დადო სულ მან მაგიდაზე?

4. ისრის სროლის შეჯიბრში თითოეულ ბავშვს 3-ჯერ შეუძლია ისროლოს ისარი. ჯერ სამირამ ისროლა.

- 3 ცდიდან რამდენი ქულა მოაგროვა მან?
- შემდეგ სებიანემ 2-ჯერ ისროლა ისარი. რამდენი ქულა მოაგროვა მან ორ ცდაში?
- სებიანემ გამარჯვებისათვის ბოლო ცდაში რამდენი ქულა უნდა მოაგროვოს?

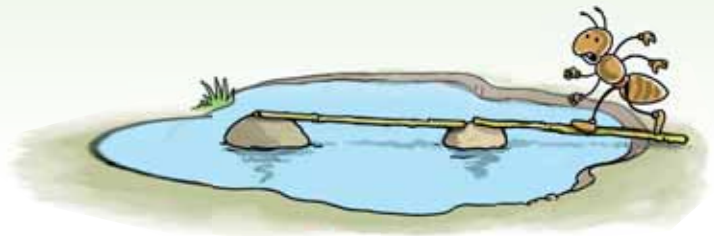

5. სამირას, აინურასა და ანარს 2 ტორტის ყიდვა უნდოდათ. თითოეულ მათგანს 5 მანათი ჰქონდა. სულ რამდენი მანათი აქვთ ბავშვებს? რომელი ორი ტორტის შეძენა შეუძლიათ მათ?

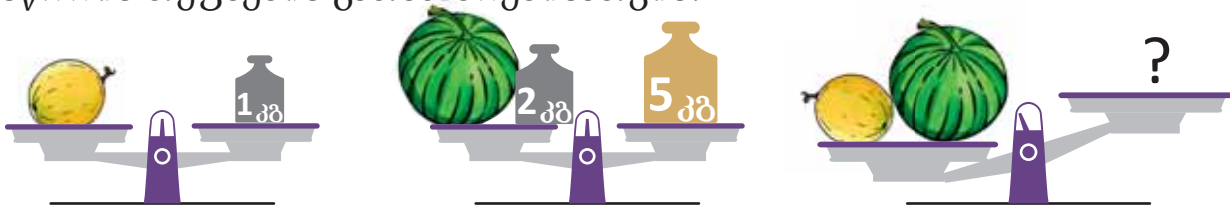
სამირა 5	აინურა 5	ანარი 5	6 ლ ხილიანი	10 ლ შოკოლადიანი	9 ლ ნაღებიანი
--	--	---	---	--	---

6. გუბის სიგრძე 18 სმ-ია. ჭიანჭველას ნამჯის ჩხირების წვეროს წვეროსთან მოწყობა, წყალზე გადასვლა სურდა. მან 7 სმ და 8 სმ სიგრძის ორი ჩხირი იპოვა.

- შეუძლია თუ არა ჭიანჭველას მათი გამოყენებით წყალზე გადასვლა?
- თუ გადასვლა არ შეუძლია, მაშინ ამისათვის სულ მცირე რამდენ სანტიმეტრიანი მესამე ჩხირი დასჭირდება?

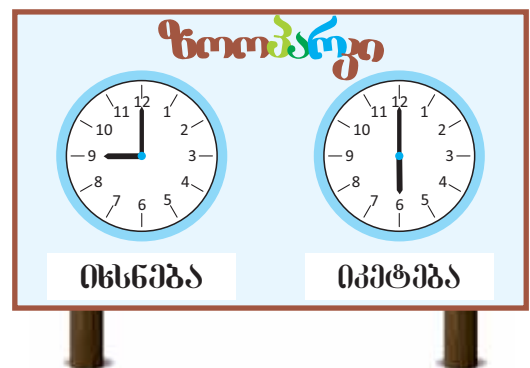
7. რამდენი კილოგრამი გირის დადებაა საჭირო მარჯვენა მხარეს მყოფი სასწორის თევზების გათანაბრებისათვის?

8. სამოვარი 10 ლ, ვედრო კი 4 ლ წყალს იტევს. ცარიელ სამოვარში 2 ვედრო წყალი ჩაასხეს. რამდენი ლიტრი წყალი დარჩება ვედროში თუ ვედროს კიდევ ერთხელ აავსებენ და სამოვარში ავსებამდე ჩაასხამენ?

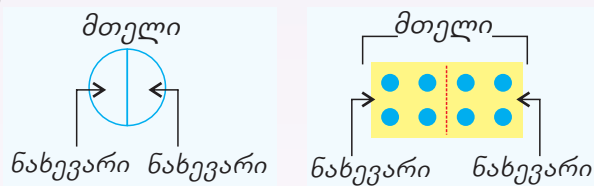
9. ზოოპარკის წინ ასეთი დაფაა. რამდენი საათით იხსნება ზოოპარკი დღის განმავლობაში მნახველებისათვის?

ნახევარი – მთელის ორ ტოლ ნაწილად გაყოფისას მიღებული ნაწილებიდან ერთი.

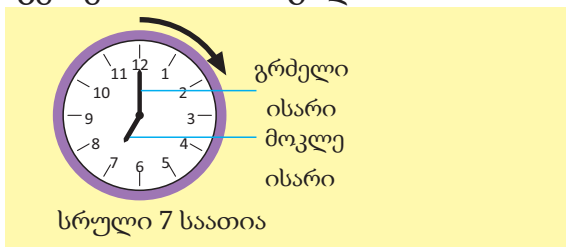

პიქტოგრამა – ინფორმაციის სურათებით გამოსახვა.

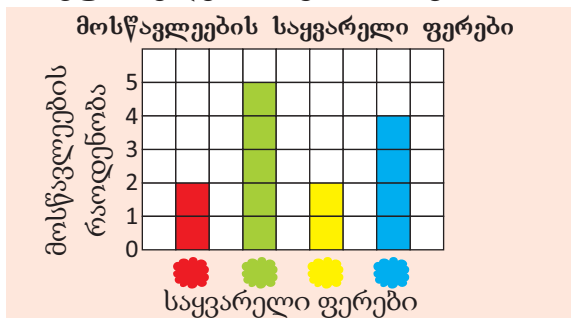
ნოგრუხის ტკბილეული	
ფახლავა	
შექერბურა	
კოლალი	

თითოეული სურათი ( ) შესაბამისი ტკბილეულის 1 ცალს უჩვენებს.

საათი – დღის განმავლობაში დროის ცოდნისათვის გამოიყენება. საათზე გრძელი ისარი 1 სრულ ბრუნს რომ გააკეთებს, 1 საათი გადის.

სვეტოვანი დიაგრამა – ინფორმაციის ერთმანეთზე დაწყობილი მართკუთხედებით გამოსახვა.

ცხრილი – ინფორმაციის სტრიქონებითა და სვეტებით გამოსახვა.

სვეტი ↓

თევზები	რაოდენობა
ყვითელი თევზი	3
წითელი თევზი	8
ზოლიანი თევზი	7

სტრიქონი →

ფული – საქონლის შესაძენად გამოყენებული კაპიკები და მანათები.

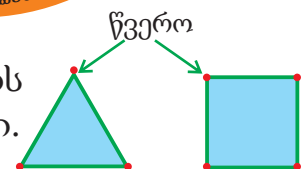
1 მანათი 100 კაპიკია.

წელი, სეზონი და თვე – ერთ წელიწადში 4 სეზონია, 1 სეზონში 3 თვეა, 1 წელიწადი 12 თვეა.

თვეები თვეებს, სეზონები კი სეზონებს ანაცვლებენ.

წვერო – სიბრტყითი ფიგურების გვერდების გადაკვეთის წერტილი.

ნამუშაო

ანარს 15 მანათი აქვს. მას ორი ტორტის შეძენა სურს. რომელი ტორტების შეძენა შეუძლია ანარს?

ხილიანი

შოკოლადიანი

კარამელიანი

1-ელი ნაბიჯი

გზიჯრე ამოცანა

ამოცანის მიხედვრა

რა უნდა ვიპოვო: ტორტები, რომლის შეძენაც შეუძლია ანარს.

ცნობილია: ანარს 15 მანათი აქვს. ტორტების ფასია: ხილიანი (ხ) – 6რ, შოკოლადიანი (შ) – 11რ, კარამელიანი (კ) – 8რ.

მე-2 ნაბიჯი

შეაღვინე გეგმა

ამოცანის ამოხსნის გზის მოფიქრება

როგორ შემიძლია ამოვხსნა: ტორტებს ორ-ორად ვირჩევ, ფასებს ვაჯამებ. ორი ტორტის შეძენისათვის საჭირო თანხას ანარის ფულთან ვადარებ.

მე-3 ნაბიჯი

ამოხსენი

ამოცანის ამოხსნა

ვწერ შესაბამის მაგალითებს. თითოეულ ჯამს 15-თან ვადარებ:

ხ	შ	ხ	კ	შ	კ
$6რ + 11რ = 17რ$		$6რ + 8რ = 14რ$		$11რ + 8რ = 19რ$	
$17 > 15$ → ვერ შეიძენს.		$14 < 15$ → შეიძენს.		$19 > 15$ → ვერ შეიძენს.	

პასუხი: ანარს 15რ-ით ხილიანი (ხ) და კარამელიანი (კ) ტორტების შეძენა შეუძლია.

მე-4 ნაბიჯი

შეამოწმე

პასუხის შემოწმება

როგორ შემიძლია შევამოწმო ამოცანის ამოხსნა: თუ ანარი შოკოლადიან ტორტს შეიძენს, დარჩენილი ფულით ($15რ - 11რ = 4რ$) სხვა ტორტს ვეღარ შეიძენს. ამიტომაც ვერ ხილიან ტორტს შეიძენს, დარჩენილი ფულით ($15რ - 6რ = 9რ$) მხოლოდ კარამელიანი ტორტის შეძენა შეუძლია.

BURAXILIŞ MƏLUMATI

Ümumi təhsil müəssisələrinin 1-ci sinifləri üçün
Riyaziyyat fənni üzrə
dərslük
(2-ci hissə)
Gürcü dilində

Tərtibçi heyət

Müəlliflər

Mənsur Məhərrəmov
Günay Hüseynzadə
Solmaz Abdullayeva
İlahə Rüstəmov

Layihə rəhbəri

Zaur İsayev

Redaktor

Ayhan Kürşat Erbaş

İxtisas redaktoru

İsmayıl Sadıqov

Tərcüməçi

Çalabi Abdurahmanov

Dil redaktoru

Əsgər Quliyev

Bədii redaktor

Taleh Məlikov

Texniki redaktor

Zeynal İsayev

Dizayner

Ramin Abdurahmanov

Rəssamlar

Elmir Məmmədov, Məzahir Hüseynov

Korrektor

Aqşin Məsimov

© Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi (qrif nömrəsi: 2024 -005)

Müəlliflik hüquqları qorunur. Xüsusi icazə olmadan bu nəşri və yaxud onun hər hansı hissəsini yenidən çap etdirmək, surətini çıxarmaq, elektron informasiya vasitələri ilə yaymaq qanuna ziddir.

ISBN 978 -9952-8385-1-0

Hesab-nəşriyyat həcmi: 8,5. Fiziki çap vərəqi: 9,5.

Səhifə sayı: 76. Kağız formatı: 57 × 90 ¹/₈.

Şriftin adı və ölçüsü: Calibri, 16 pt. Ofset kağızı. Ofset çapı.

Sifariş _____. Tiraj: 150. Pulsuz. Bakı – 2024.

Əlyazmanın yığıma verildiyi və çapa imzalandığı tarix: 24.05.2024

Çap məhsulunu hazırlayan:

Azərbaycan Respublikasının Təhsil İnstitutu (Bakı ş. A.Cəlilov küç., 86).

Çap məhsulunu istehsal edən:

“Çaşıoğlu” MMC (Bakı ş. M.Müşfiq küç., 2 A).

Pulsuz